

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

**DLA
PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO
GMINY LUBACZÓW**

AUTOR OPRACOWANIA:

mgr inż. arch. Bartłomiej Stawarz

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1 PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	4
2 CEL OPRACOWANIA	5
3 ZAWARTOŚĆ I CELE PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO ORAZ JEGO POWIĄZANIE Z INNYMI DOKUMENTAMI	6
4 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	7
5 CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA	8
5.1 LOKALIZACJA	8
5.2 AKTUALNE ZAGOSPODAROWANIE TERENU	8
5.3 POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	10
5.4 WARUNKI ŚRODOWISKOWE	10
5.4.1 UKSZTAŁTOWANIE TERENU	10
5.4.2 WARUNKI KLIMATYCZNE I TOPOKLIMATYCZNE	10
5.4.3 BUDOWA GEOLOGICZNA	10
5.4.4 OBSZARY OSUWISKOWE	11
5.4.5 HYDROLOGIA I HYDROGEOLOGIA	11
5.4.6 WARUNKI GLEBOWO – ROLNICZE	15
5.4.7 SUROWCE MINERALNE	16
5.4.8 SZATA ROŚLINNA	16
5.4.9 ŚWIAT ZWIERZĄT	17
5.5 OBSZARY PODLEGAJĄCE OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	17
5.5.1 REZERWATY PRZYRODY	17
5.5.2 OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU	18
5.5.3 OBSZARY NATURA 2000	18
5.5.4 UŻYTKI EKOLOGICZNE	20
5.5.5 POMNIKI PRZYRODY	20
5.6 REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM ORAZ KRAJOBRAZY PRIORYTETOWE	22
5.7 DZIEDZICTWO KULTUROWE	23
5.7.1 OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTEKÓW	23
5.7.2 OBIEKTY WPISANE DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTEKÓW	24
5.7.3 STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE	24
6 OCENA SKUTKÓW DLA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WYNIKAJĄCA Z USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO	24
6.1 ZAGROŻENIE JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	24
6.1.1 OCENA SKUTKÓW PROJEKTOWANYCH USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO	25
6.1.2 ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE UCIAŹLIWOŚCI	25
6.2 ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA EMISJĄ HAŁASU	26
6.2.1 OCENA SKUTKÓW PROJEKTOWANYCH USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO	27
6.2.2 ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE UCIAŹLIWOŚCI	28
6.3 ZAGROŻENIE ŚRODOWISKA WIBRACJAMI	28
6.4 ZAGROŻENIE ŚRODOWISKA EMISJĄ NIEMIONIZUJĄCEGO PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	28
6.4.1 OCENA SKUTKÓW PROJEKTOWANYCH USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO	30
6.4.2 ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE UCIAŹLIWOŚCI	30
6.5 ZAGROŻENIE POWIERZCHNI ZIEMI I POKRYWY GLEBOWEJ	30
6.5.1 OCENA SKUTKÓW PROJEKTOWANYCH USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO	30
6.5.2 ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE UCIAŹLIWOŚCI	31
6.6 EMISJA ODPADÓW	31

6.6.1	OCENA SKUTKÓW PROJEKTOWANYCH USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO	31
6.6.2	ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE UCIAŻLIWOŚCI	31
6.7	EMISJA ŚCIEKÓW	32
6.7.1	OCENA SKUTKÓW PROJEKTOWANYCH USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO	34
6.7.2	ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE UCIAŻLIWOŚCI	34
6.8	ZAGROŻENIA KOPALIN	34
6.9	ZAGROŻENIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH	34
6.9.1	OCENA SKUTKÓW PROJEKTOWANYCH USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO	35
6.9.2	ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE UCIAŻLIWOŚCI	35
6.10	ZAGROŻENIA WÓD PODZIEMNYCH	35
6.10.1	OCENA SKUTKÓW PROJEKTOWANYCH USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO	35
6.10.2	ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE UCIAŻLIWOŚCI	36
6.11	ZAGROŻENIA TOPOKLIMATU	36
6.11.1	OCENA SKUTKÓW PROJEKTOWANYCH USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO	36
6.11.2	ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE UCIAŻLIWOŚCI	37
6.12	ZAGROŻENIA PRZYRODY I KRAJOBRAZU	37
6.12.1	OCENA SKUTKÓW PROJEKTOWANYCH USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO	41
6.12.2	ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE UCIAŻLIWOŚCI	43
6.13	SKUTKI REALIZACJI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO NA KOMPONENTY ŚRODOWISKA	43
6.14	ZAGROŻENIE ŚRODOWISKA W SYTUACJI WYSTĄPIENIA NIEBEZPIECZNYCH AWARII	45
6.15	ZAGROŻENIA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	46
7	STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	46
8	PROPOZYCJE USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO UWZGLĘDNIAJĄCE CELE OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I ZDROWIA LUDZI	47
9	OCENA ODPORNOŚCI NA DEGRADACJĘ I ZDOLNOŚCI DO REGENERACJI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO – JEGO ZASOBÓW, WYNIKAJĄCA Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO	48
10	OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN W ŚRODOWISKU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO	49
11	OCENA USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO Z PUNKTU WIDZENIA ZGODNOŚCI Z PRZEPISAMI PRAWA DOTYCZĄCYMI OCHRONY ŚRODOWISKA	50
12	PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZ SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	50
13	INFORMACJA O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	50
14	PODSUMOWANIE – STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	50
	ŹRÓDŁA INFORMACJI	52
	ZAŁĄCZNIKI	53

WSTĘP

Potrzeba opracowania prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu planu ogólnego gminy Lubaczów, zwanego dalej „planem”, wynika z wymogów ustawy o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Formalna podstawą dla sporządzania planu ogólnego gminy Lubaczów jest uchwała nr LIX/662/2024 Rady Gminy Lubaczów z dnia 24 kwietnia 2024 roku o przystąpieniu do sporządzania planu ogólnego gminy Lubaczów.

Plan opracowany jest dla całej gminy w jej granicach administracyjnych.

1 PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

Prognoza powstała na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 roku o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1112 z późn. zm.).

Wymagany zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie uzgodniony został z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Lubaczowie.

Niniejsze opracowanie uwzględnia regulacje wynikające z następujących ustaw oraz rozporządzeń:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska*;
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku *o ochronie przyrody*;
- ustawa z dnia 27 marca 2003 roku *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*;
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku *Prawo budowlane*;
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 roku *Prawo wodne*;
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 roku *o odpadach*;
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 roku *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*;
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 roku *w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi*;
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 roku *w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000*;
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 roku *w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu*;
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 roku *w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu*;
- rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 roku *w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych*;
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*;
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku *w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku*;
- rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. *w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze*;

- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*;
- rozporządzenie Nr 4/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie *warunków korzystania z wód regionu wodnego Górnej Wisły* (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2014 r. poz. 262).

2 CEL OPRACOWANIA

Celem prognozy jest określenie, analiza i ocena środowiska oraz identyfikacja zagrożeń, potencjalnych konfliktów, wskazanie zmian w środowisku mogących zajść podczas realizacji ustaleń planu ogólnego, a także przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Analizę środowiska naturalnego przeprowadzono na podstawie publicznie dostępnych materiałów i opracowań.

Prognoza oddziaływania na środowisko, spełnia wymogi zawarte w ustawie z dnia 3 października 2008 roku *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*:

- **art. 51 ust. 2 pkt 1** cyt. ustawy – zawiera:
 - informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
 - informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
 - propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
 - informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
 - streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
 - oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
 - datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;
- **art. 51 ust. 2 pkt 2** cyt. ustawy – określa, analizuje i ocenia:
 - istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
 - stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
 - istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
 - cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
 - przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,

- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne
 - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

- **art. 51 ust. 2 pkt 3** cyt. ustawy – przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

3 ZAWARTOŚĆ I CELE PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO ORAZ JEGO POWIĄZANIE Z INNYMI DOKUMENTAMI

Zgodnie z art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (dalej „ustawa”) dla obszaru gminy, z wyłączeniem terenów zamkniętych innych niż ustalane przez ministra właściwego do spraw transportu, rada gminy uchwała plan ogólny gminy.

W planie ogólnym określa się obligatoryjnie strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne. Fakultatywnie można określić obszary uzupełnienia zabudowy i obszary zabudowy śródmiejskiej. Plan ogólny w zakresie stref planistycznych, gminnych standardów urbanistycznych i obszarów zabudowy śródmiejskiej uwzględnia się przy sporządzaniu ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego oraz stanowi podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Ponadto plan ogólny w zakresie obszarów uzupełnienia zabudowy stanowi podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy. Plan ogólny jest aktem prawa miejscowego.

Wyznaczenie stref planistycznych w planie ogólnym stanowi zasadniczą czynność w procesie planistycznym, które jest realizowane w oparciu o art. 13a ust. 4 pkt 1 lit. a ustawy (*W planie ogólnym określa się strefy planistyczne*) oraz art. 13c ust. 1 ustawy (*Obszar objęty planem ogólnym dzieli się w sposób rozłączny na strefy planistyczne*).

W planie ogólnym gminy Lubaczów wyznaczono następujące strefy planistyczne:

- SW – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- SJ – strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- SZ – strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową,
- SU – strefa usługowa,
- SP – strefa gospodarcza,
- SR – strefa produkcji rolniczej,
- SI – strefa infrastrukturalna,
- SN – strefa zieleni i rekreacji,
- SC – strefa cmentarzy,
- SG – strefa górnictwa,
- SO – strefa otwarta,

SK – strefa komunikacji.

Strefy wyznaczono przede wszystkim w oparciu o ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w szczególności wyznaczając strefy planistyczne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, z zabudową zagrodową – w pierwszej kolejności uwzględniono obszary, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, oraz obszary uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy. Wyznaczenie stref przebiegało również w oparciu o analizę dokumentów strategicznych dla gminy, wytycznych z dokumentów wyższego rzędu, uwzględniając istniejące uwarunkowania oraz wnioski złożone przez zainteresowane osoby i organy uczestniczące w opiniowaniu i uzgadnianiu projektu planu ogólnego, a także aktualne potrzeby i możliwości rozwoju przestrzennego gminy Lubaczów.

Poszczególne strefy planistyczne są zróżnicowane pod względem profilu funkcjonalnego podstawowego i dodatkowego, jak również pod względem parametrów zabudowy i zagospodarowania terenu. W szczególności strefy planistyczne o tym samym profilu podstawowym różnią się przede wszystkim ustalonymi parametrami zabudowy i zagospodarowania terenu, takimi jak: maksymalna wysokość zabudowy, maksymalna nadziemna intensywność zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Różnice pomiędzy strefami planistycznymi o tym samym profilu podstawowym wynikają również z rodzaju i ilości dopuszczonych dodatkowych profili funkcjonalnych.

Gminne standardy urbanistyczne to zbiór ustaleń, które określają profil funkcjonalny stref planistycznych oraz wskaźniki urbanistyczne determinujące sposób zagospodarowania przestrzennego na terenie danej gminy. Celem jest zapewnienie ładu przestrzennego i zrównoważony rozwój gminy.

4 METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognoza została wykonana jako element procesu sporządzania projektu planu ogólnego, a informacje zawarte w opracowaniu dotyczą następujących zagadnień:

- analizy i oceny ustaleń planu ogólnego,
- analizy i oceny środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu,
- prognozy skutków realizacji ustaleń planu ogólnego w środowisku przyrodniczym, kulturowym i w krajobrazie, z uwzględnieniem:
 - wpływu ustaleń planu ogólnego na podstawowe elementy środowiska (np. klimat lokalny, powierzchnię ziemi, wody powierzchniowe i podziemne, roślinność), a także na jakość życia i zdrowie ludzi,
 - podatności poszczególnych obszarów na degradację,
 - ochrony terenów pełniących szczególne funkcje ekologiczne,
 - prawidłowego gospodarowania zasobami przyrody,
 - ochrony terenów o wysokich walorach kulturowych i historycznych,
 - infrastruktury technicznej i obsługi komunikacyjnej.

Przy sporządzaniu prognozy posłużono się głównie metodami analitycznymi, waloryzacyjnymi oraz badaniami wybranych elementów środowiska. W zakresie prognozowania wielkości oddziaływania na środowisko wykorzystano metody analogii oraz prognozowania eksperckiego.

Na podstawie powyższych danych i zastosowanych metod, sformułowane zostaną wnioski odnośnie rozwiązań przyjętych w planie ogólnym, w aspekcie ich wpływu na środowisko oraz sprecyzowane zalecenia odnośnie sposobów minimalizacji negatywnych skutków.

5 CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA

5.1 LOKALIZACJA

Gmina Lubaczów jest jedną ze 160 gmin województwa podkarpackiego, położoną we wschodniej jego części, w powiecie lubaczowskim. Powiat lubaczowski od wschodu graniczy z Ukrainą (granica gminy stanowi na długości 13 km granicę państwową) od północy zaś z województwem lubelskim (powiaty: Tomaszów Lubelski i Biłgoraj) od południa i zachodu z powiatami jarosławskim i przeworskim.

Gmina graniczy z gminą Wielkie Oczy od strony południowej, gminą Oleszyce od strony zachodniej, gminą Cieszanów od strony północnej, gminą Horyniec-Zdrój od strony północno-wschodniej. Gminnym ośrodkiem obsługi i siedzibą Urzędu Gminy jest Miasto Lubaczów – gmina jest tzw. gminą obwarzankową, tj. mającą siedzibę w nienależącym do niej mieście Lubaczów.



Rys. 1 Gmina Lubaczów na tle powiatu lubaczowskiego

5.2 AKTUALNE ZAGOSPODAROWANIE TERENU

Rozległość gminy i asymetryczne usytuowanie ośrodka usługowo-administracyjnego sprawiają, że poszczególne miejscowości na terenie gminy mają zróżnicowane warunki dostępu do usług. Miasto Lubaczów stanowi centrum usługowo-administracyjne dla obszaru gminy.

Poszczególne miejscowości znajdują się w promieniu od centrum Lubaczowa:

- 2 - 2.5 km: Bałaje - Młodów/Karolówka - Dąbków (zabudowa w/w wsi praktycznie zlewa się z zabudową miejską),
- 3 - 3.5 km: Hurcze - Opaka - Lisie Jamy - Mokrzyca – Kornagi,
- ok. 5 km: Załuże - Piastowo - Wólka Krowicka.

Najdalej usytuowane są miejscowości: Huta Kryształowa - Budomierz - Tymce - Krowica Sama - Krowica Lasowa - usytuowane w odległości 12-14 km od miasta.

Zabudowa zasadniczo sytuuje się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych łączących poszczególne sołectwa, stanowiąc przeobrażony w wielu miejscach układ pasmowy. Taki charakterystyczny, historycznie ukształtowany układ ulicówki w szczególności cechuje zabudowę Dąbkowa, Krowicy Hołodowskiej i Lasowej, a także Załuża, Tymców, Baszni Dolnej i Baszni Górnej.

Sieć osadnicza jest tu stosunkowo zwarta i skupia się wzdłuż głównych dróg gminy. Nie występują obszary zabudowy intensywnej – dominuje zabudowa mieszkalna jednorodzinna i zagrodowa, w formie centralnych zwartych obszarów wsi i „łańcuchówki” przy drogach.

Gmina Lubaczów jest jednostką bardzo rozbudowaną – sieć osadniczą gminy tworzą 23 sołectwa. Dla celów statystycznych wśród miejscowości wyodrębniana jest dodatkowo Huta Kryształowa, która jest jednym z trzech osiedli byłych PGR-ów.

Największymi wsiami gminy są Lisie Jamy, Basznia Dolna, Młodów, Załuże, Krowica Sama. Gmina stanowi 15,5% powierzchni powiatu.

Tabela 1. Miejscowości (sołectwa) w gminie Lubaczów

L.p.	Nazwa sołectwa	Powierzchnia [ha]	Przysiółki
1.	Antoniki	332,48	-
2.	Bałaje	181,70	-
3.	Basznia Dolna	1140,16	Basznia, Lubasy, Piaski, Szymeczki, Ruda
4.	Basznia Górna	988,20	Dąbrowa, Malce
5.	Borowa Góra	1327,59	-
6.	Budomierz	938,21	-
7.	Dąbków	223,17	-
8.	Dąbrowa	327,77	Holiki, Kornagi, Krausy, Mudry, Michalce, Szutki, Wasie
9.	Hurcze	128,45	-
10.	Huta Kryształowa	2350,17	-
11.	Karolówka	44,76	-
12.	Krowica Hołodowska	1519,17	Hołodówka, Mielniki
13.	Krowica Lasowa	557,03	Boble
14.	Krowica Sama	1986,96	Blusy, Cetynia, Obrawczyzna, Wychylówka, Lapatyna
15.	Lisie Jamy	939,59	Flisy, Smolińce, Wygnańce, Misztale
16.	Młodów	1132,85	Pilipy
17.	Mokrzyca	164,80	-
18.	Opaka	1856,39	Kamienna, Tuczarnia, Żuki
19.	Piastowo	1856,39	-
20.	Podlesie	215,25	-
21.	Szczutków	189,23	Mielniki, Onyszczaki, Prewedy, Sysaki, Ruda, Szczutkowska
22.	Tymce	1311,85	-
23.	Wólka Krowicka	1025,07	Brozie
24.	Załuże	485,04	Czarne, Moczar Duży, Moczar Mały, Podęże
RAZEM:		20 282,24	

Tereny rolno-leśne, ciekі wodne oraz układy komunikacji drogowej i terenów osadniczych wiążą się w nierozdzielalną całość, wynikającą częściowo z uwarunkowań przyrodniczych, a częściowo z procesów urbanizacyjnych.

Lasy w obszarze gminy, stanowią fragmenty większych kompleksów, przechodzących na teren Ukrainy i tereny gmin sąsiednich z wyjątkiem północno-zachodniego pogranicza z Miastem Lubaczów, gminą Oleszyce i gminą Cieszanów.

Strefę centralną i całą północno - zachodnią część gminy zajmują grunty rolne z epizodycznym udziałem lasów, z jednym wyjątkiem - wzdłuż północnej strony rzeki Lubaczówki, od strony Ukrainy w strefę centralną wciska się duży kompleks leśny, dochodzący aż na wysokość Młodowa i Lisich Jam. W efekcie centralna strefa rolnicza ulega przecięciu na dwa mniejsze obszary: pierwszy rozciągający się po obu stronach drogi wojewódzkiej nr 866 Lubaczów-Budomierz; drugi rozciągający się aż pod miasto Cieszanów (po obu stronach drogi wojewódzkiej nr 867 Lubaczów-Werchrata). Kompleksy leśne na terenie gminy mają bardzo rozczłonkowaną tzw. granicę rolno-leśną w wyniku przecięcia ich przez liczne ciekі wodne.

Największym ciekim jest Lubaczówka - prawobrzeżny dopływ Sanu. Lubaczówka od granicy z Ukrainą do Lubaczowa płynie w orientacyjnym układzie równoleżnikowym. Bezpośrednio za Lubaczowem rzeka gwałtownie skręca, zmieniając kierunek na południkowy.

Układy: drogowy i sieci osadniczej mają charakterystyczny układ promienisty, wychodzący z węzła drogowego w Lubaczowie.

5.3 POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Zgodnie z podziałem Polski na regiony fizycznogeograficzne (J. Kondracki 2000) obszar gminy należy do podprowincji Podkarpacie Północne, makroregionu Kotliny Sandomierskiej, mezoregionu Płaskowyż Tarnogrodzki.

5.4 WARUNKI ŚRODOWISKOWE

5.4.1 UKSZTAŁTOWANIE TERENU

Pod względem morfologicznym teren gminy położony jest w obrębie Płaskowyżu Tarnogrodzkiego, który wznosi się do wysokości 261 m n.p.m. W dolnym odcinku Lubaczówki obszar Gminy położony jest na wysokości około 199 m n.p.m. wznosząc się w górę rzeki do wysokości 222 m n.p.m. Płaskowyż Tarnogrodzki najbardziej jest urzeźbiony w południowo-wschodniej części gminy. Różnice wysokości przekraczają 15 m, spadki dochodzą do 10%, lokalnie więcej.

Doliny rzek Lubaczówki, Sołotwy, Świdnicy i Smolinki rozdzielają Płaskowyż w obrębie gminy na kilka wzniesień o przebiegu równoleżnikowym, które zbiegają się w rejonie miasta Lubaczowa i na południe od niego przechodzą w jedną szeroką dolinę Lubaczówki.

5.4.2 WARUNKI KLIMATYCZNE I TOPOKLIMATYCZNE

Pod względem klimatycznym obszar gminy należy do regionu klimatu kotlin podgórskich, podregionu Kotliny Sandomierskiej (wg E. Romera zaliczany jest do dzielnicy klimatycznej typu podgórskich nizin i kotlin, a wg R. Gumińskiego do dzielnicy rolniczo-klimatycznej: sandomiersko-rzeszowskiej), charakteryzującego się stosunkowo łagodnym klimatem, gdzie średnioroczna temperatura powietrza wynosi 7-8°C, (w pobliskim Horyńcu Zdroju temperatura lipca wynosi 17,7°C, a lutego -3,8°C), czas zalegania pokrywy śnieżnej waha się od 50 do 60 dni, a średnioroczna suma opadów atmosferycznych kształtuje się na poziomie 600-700 mm (Lubaczów – 652 mm). Maksymalna miesięczna suma opadów przypada na lipiec (93 mm), natomiast minimalna na marzec (36mm). Stosunkowo długi okres wegetacyjny trwa 205 – 220 dni. Na całym obszarze przeważają wiatry nawiązujące do ogólnej cyrkulacji atmosferycznej (W, SW, NW) o średnich prędkościach 3,1-3,3 m*s⁻¹. Liczba dni pogodnych w ciągu roku jest stosunkowo duża i dochodzi w Leżajsku do 55.

5.4.3 BUDOWA GEOLOGICZNA

Pod względem geologicznym cały obszar gminy należy do Zapadliska Przedkarpackiego, którego dno, schodzące uskokami pod górotwór karpacki, wypełnione było w miocenie osadami morskimi (mało odporne iły), stanowiącymi obecnie podłoże geologiczne całej Kotliny Sandomierskiej jako formy erozyjnej. Wraz z dźwiganie Karpat podnoszony był również i jej obszar, który następnie był erodowany przez wody wycinające głębokie rynny, zasypywane następnie materiałem wynoszonym z gór; kierunek odpływu wód był wyraźnie ku wschodowi. W plejstocenie łądolód zdarł utwory staroczwartorzędowe, a następnie w czasie recesji wody fluwioglacjalne zasypywały osadami pagóry morenowe (np. na obrzeżu Wysoczyzny Kolbuszowskiej). Powierzchniowe utwory czwartorzędowe reprezentowane są przez piaski i żwiry rzecznotodowcowe oraz rzeczne a także przez piaski eoliczne, tworzące ciągi wydymowe przewiewane w kierunku wschodnim. Wkraczający w holocen las spowodował podniesienie się wód gruntowych i unieruchomienie wydym, a także zatorfienie płytkich dolinek. Natomiast stopniowe wylesienie obszaru w ostatnich tysiącletniach spowodowało akumulację mad. Wisła spychana jest nadal ku północy podcinając krawędź Wyżyny, a tym samym rozszerzając zasięg samej Kotliny; fazy erozji i akumulacji były związane raczej z ruchami tektonicznymi a jej nachylenie w kierunku północnym było wynikiem działania karpackich dopływów Wisły.

5.4.4 OBSZARY OSUWISKOWE

W obszarze gminy nie występują obszary osuwiskowe.

5.4.5 HYDROLOGIA I HYDROGEOLOGIA

Opisywany obszar należy do dorzecza Sanu, do zlewni Lubaczówki, która jest głównym ciekami na obszarze gminy. Oprócz niej ważniejszymi ciekami są jej dopływy prawe Przerwa i Sołotwa oraz lewe Łukawiec i Młaga. Rzeki Kotliny posiadają przeciętne zasoby wodne, niezbyt dużą zmienność przepływów, małe nasilenie procesów erozyjnych, przewagę wezbrań wiosennych.

Maksymalny zaobserwowany stan na Lubaczówce w pobliskim Zapałowie wynosi 415 cm, a minimalny 50 cm. Przepływ średni roczny w Zapałowie wyniósł $4,34 \text{ m}^3\text{s}^{-1}$, przepływ najwyższy $52,8 \text{ m}^3\text{s}^{-1}$, a najniższy $0,61 \text{ m}^3\text{s}^{-1}$. Średnie roczne spływy jednostkowe są na ogół niższe od $6-8 \text{ l}\cdot\text{s}^{-1}\cdot\text{km}^{-2}$, zmienność przepływów średnich rocznych należy do większych przy czym najwyższy przepływ notowany jest w marcu lub kwietniu, a najniższy we wrześniu. Przepływy minimalne występują w okresie jesienno-zimowym. Średni odpływ dla rzek Kotliny Sandomierskiej wynosi ok. $5,5 \text{ l}\cdot\text{s}^{-1}\cdot\text{km}^{-2}$, ale jego zmienność jest duża, co związane jest z płytkim zaleganiem zwierciadła wody gruntowej. Odpływ podziemny jest mały, a piaszczysto-gliniaste podłoże cechuje się dobrą wodonośnością, zasilanie rzek wodami podziemnymi jest znaczne, jego udział w całkowitym bilansie dochodzi do 50%. Koryta rzek Kotliny Sandomierskiej należą do piaskodennych, przeważnie meandrujących, o geometrii zakoli kontrolowanej przez reżim hydrologiczny i odznaczają się małą szerokością w stosunku do głębokości.

Obszar gminy należy do jednostki hydrogeologicznej określanej jako „system dolin czwartorzędowych zapadliska przedkarpackiego”, w którym miąższość utworów wodonośnych sięga od 15 do 60 m, a wydajności studzien od 20 do $150 \text{ m}^3\text{h}^{-1}$.

Zgodnie z wymogami Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE dokonany został podział na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych.

Obszar gminy znajduje się w następujących, jednolitych częściach wód powierzchniowych (JCWP):

1) „**Świdnica**”

Kod JCWP: RW2000092256489

Typ JCWP: PN - Potok lub strumień nizinny

Status JCWP: NAT - naturalna część wód.

Zlewnia była i jest monitorowana.

Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny.

Stan chemiczny: poniżej dobrego.

Stan (ogólny): zły stan wód.

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona.

JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.

Cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód.

Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie: Południoworożtoczański Park Krajobrazowy, Rożtoczański Obszar Chronionego Krajobrazu, obszary Natura 2000 „Rożtocze” i „Horyniec”.

Cel środowiskowy:

Stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D.

Stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),benzo(g,h,i)perylen(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej: termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r.

Dla JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej: złagodzenie celów środowiskowych.

2) „**Sołotwa do Glinianki**”

Kod JCWP: RW200009225645

Typ JCWP: PN - Potok lub strumień nizinny.

Status JCWP: NAT - naturalna część wód.

Zlewnia była i jest monitorowana.

Stan/potencjał ekologiczny: słaby stan ekologiczny.

Stan chemiczny: poniżej dobrego.

Stan (ogólny): zły stan wód.

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona.

JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.

Cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód.

Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie: Południoworożtoczański Park Krajobrazowy, Rożtoczański Obszar Chronionego Krajobrazu, obszary Natura 2000 „Rożtocze” i „Horyniec”, użytki ekologiczne „Karczunek”, „Kuczery”, „Huta Kryształowa”, „Łozina”.

Cel środowiskowy:

Stan/potencjał ekologiczny dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D.

Stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),związki tributylocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej: termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r.

Dla JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej: złagodzenie celów środowiskowych.

3) „**Lubaczówka z Sołotwą od Glinianki**”

Kod JCWP: RW200011225699

Typ JCWP: RzN - Rzeka nizinna

Status JCWP: NAT - naturalna część wód.

Zlewnia była i jest monitorowana.

Stan/potencjał ekologiczny: zły stan ekologiczny.

Stan chemiczny: poniżej dobrego.

Stan (ogólny): zły stan wód.

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona.

JCWP przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.

Cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód.

Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie: Roztoczański Obszar Chronionego Krajobrazu, Sieniawski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszary Natura 2000 „Łukawiec”, „Lasy Sieniawskie”, „Dolina Dolnego Sanu”, użytki ekologiczne „Przy polach”, „Meandry w Onyszkach”, „Moczar Lisie Jamy”, „Błotnisko Szymeczki”, „Kozaki”, „Kozackie Bagno”, „Nad Kanałem”, „Borów Staw”, „Topielce”, „Ogrody Suchowolskie”, „Pijawki”, „Smereczyna”, „Młaga”, „Krowięce”, „Mielnickie”.

Cel środowiskowy:

Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D.

Stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

Dla JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej: termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r.; substancje priorytetowe wprowadzone dyrektywą 2013/39/UE - do 2039 r.

Dla JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej: złagodzenie celów środowiskowych.

4) „Przerwa”

Kod JCWP: RW2000092256529

Typ JCWP: PN - Potok lub strumień nizinny

Status JCWP: NAT - naturalna część wód

Zlewnia była i jest monitorowana.

Stan/potencjał ekologiczny: słaby stan ekologiczny.

Stan chemiczny: dobry.

Stan (ogólny): zły stan wód.

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona.

JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.

Cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód.

Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie: Sieniawski Obszar Chronionego Krajobrazu, Lasy Sieniawskie, użytki ekologiczne „Rozlewiska Przerwy”, „Kosów Staw”, „Źródlika rzeki Przerwy”, „Nad Przerwą”, „Pod Kosowym Stawem”, „Źródlika rzeki Przerwy”, „Bobrowe Bagno”.

Cel środowiskowy:

Stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D.

Stan chemiczny: dobry stan chemiczny.

Dla JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej: termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r.

5) „**Zamiło**”

Kod JCWP: RW200009225629

Typ JCWP: PN - Potok lub strumień nizinny

Status JCWP: NAT - naturalna część wód

Zlewnia była i jest monitorowana.

Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny.

Stan chemiczny: brak danych.

Stan (ogólny): zły stan wód.

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona.

JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.

Cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód.

Na terenie zlewni JCWP nie występują obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie.

Cel środowiskowy:

Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D.

Stan chemiczny: dobry stan chemiczny.

Dla JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej: termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r.

Dla JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej: złagodzenie celów środowiskowych.

6) „**Łukawiec**”

Kod JCWP: RW20000922566

Typ JCWP: PN - Potok lub strumień nizinny.

Status JCWP: NAT - naturalna część wód.

Zlewnia była i jest monitorowana.

Stan/potencjał ekologiczny: słaby stan ekologiczny.

Stan chemiczny: dobry.

Stan (ogólny): zły stan wód.

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona.

JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.

Cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz

wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód.

Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie: obszar Natura 2000 „Łukawiec”, użytek ekologiczny „Korczonek”.

Cel środowiskowy:

Stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D.

Stan chemiczny: dobry stan chemiczny.

Dla JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej: termin osiągnięcia celu środowiskowego do 2027 r.; wskaźniki biologiczne po 2027 r.

Omawiany teren położony jest w dorzeczu Górnej Wisły, w całości w Jednolitej Części Wód Podziemnych (**JCWPd**) nr 136 o kodzie GW2000136, dla której stan wód chemiczny i ilościowy oceniono jako dobry, a stan JCWPd również jako dobry. Jest to monitorowana część wód, niezagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, dla której nie zostały określone odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych. Cele środowiskowe dla tej części wód podziemnych to dobry stan chemiczny i dobry stan ilościowy. JCWPd znajduje się w wykazie obszarów chronionych, wymienione w zał. IV RDW, z racji przeznaczenia do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. Informacje dotyczące celów środowiskowych dla obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie są przedstawione w charakterystykach dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP).

Wokół miasta Lubaczowa rozciąga się udokumentowany **Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr 428 Dolina Kopalna Biłgoraj-Lubaczów**, który związany jest z utworami czwartorzędowymi wykształconymi głównie w postaci plejstocenijskich fluwioglacjalnych utworów żwirowo-piaszczystych, a lokalnie jego podłoże stanowią utwory jury. Zasilanie poziomu odbywa się przez infiltrujące wody opadowe z powierzchni terenu. Kierunek spływu wód podziemnych odbywa się ku południowemu-wschodowi, w stronę koryta rzeki Lubaczówka.

5.4.6 WARUNKI GLEBOWO – ROLNICZE

Na terenie gminy Lubaczów występują gleby: bielnicowe i pseudobielnicowe, brunatne, czarne ziemie właściwe i zdegradowane, mady, gleby mułowo-torfowe, torfowe, gleby murszowo-mineralne.

Gleby bielnicowe i pseudobielnicowe na obszarze gminy są powszechnie występujące. Związane są one ściśle z piaszczystym lub pylastym podłożem. Wykazują w swym profilu wyraźny podział na poziom wymywania i wmywania. Zostały zakwalifikowane do 3, 4, 5, klasy bonitacyjnej, a lokalnie także do 2 i 4. W północnej części wsi Bałaje i Załuże gleby typu bielnicowego i pseudobielnicowego zalicza się do kompleksu pszennego dobrego, ale jest ich bardzo niewiele. Większość wymienionego obszaru zajmuje gleby kompleksu żytniego bardzo dobrego. Ten sam kompleks glebowy przeważa w środkowej części wsi Tymce i Piastowo, we wsi Hurcze, Dąbków, w środkowej i północnej części Młodowa, w północnej części Borowej Góry, na południu wsi Podlesie, w części środkowej wsi Huta Kryształowa (płatowe), Budomierz, na południu Krowicy, Wólki Krowickiej, aż po wschodnią część Lisich Jam i płatowo w Krowicy Lasowej. W sąsiedztwie tych gleb wytworzyły się gleby kompleksu żytniego dobrego i zajmują obszary: płn. części Młodowa, granicy wsi Tymce i Basznia Dolna, granicy wsi Piastowo – Basznia Dolna – Borowa Góra, część płd. Baszni Dolnej, środkową część Karolówki, wsch. część Sieniawki i Huty Kryształowej (w niewielkich ilościach) oraz: płn.- zach. część Lisich Jam, płn.- wsch. część Opaki, granicy wsi Opaka – Szczutków oraz płn. część Szczutków. We wsiach Dąbrowa, Krowica Lasowa, Cetynia, Krowica Sama, Krowica Hołdowska i Budomierz kompleks glebowy żytni dobry wykształcił się nieregularnie, miejscami w niewielkich ilościach. Również w niewielkich ilościach we wsi Załuże, Tymce, Basznia Dolna, Basznia Górna, Szczutków, Cetynia zanotowano występowanie kompleksu żytnio – łubinowego związanego z bielnicowym typem gleb. Kompleksy zbożowo pastewne o największej powierzchni posiadają wsie: Tymce, Borowa Góra,

Młodów, Opaka. Gleby bielicowe i pseudobielicowe ulegają ciągłej degradacji. Kolejny typ gleb – gleby brunatne wyrugowane i kwaśne – zajmuje znacznie mniejszą powierzchnię niż typ bielicowy. Podłoże do wykształcenia tych gleb stanowiły piaski słabo gliniaste, piaski luźne, piaski gliniaste, pyły zwykłe. W glebach tych nie wyróżnia się poziomu wymywania i wmywania. Zbonifikowane są one w klasie IV, V, VI, i lokalnie w III. Wykształcone na tym typie gleb kompleksy: pszenny dobry i pszenny wadliwy występują w płn. części Załuża (pierwszy kompleks), oraz w pld. i wsch. części Dąbrowy i płn. części Krowicy Lasowej (kompleks drugi). Śladowo we wsi Lisi Jamy, Dąbrowa, Bałaje wyróżnia się kompleks żytni dobry, a we wsiach Basznia Górna, Borowa Góra, Budomierz, Cetynia, Krowica Sama, Krowica Lasowa, Dąbrowa, Lisie Jamy, Szczutków i Opaka – kompleks żytni słaby. Kompleks gleb żytnio – łubinowy zaznacza się we wsiach obrzeża pld. gminy, kompleksy zbożowe – pastewne tylko we wsi Szczutków. Mady to następny typ gleb, zajmujący część gminy Lubaczów. Mady, to gleby dolin rzecznych częściowo zalewanych, charakteryzują się budową warstwową i obecnością substancji organicznych na różnych głębokościach. Gleby te są dobrze uwilgocone, zostały zbonifikowane w klasie III, IV, V. Wytworzony na bazie tych gleb kompleks żytni dobry występuje we wsi Budomierz, w jej środkowej części. Wzdłuż rzek: Sołotwy, Zawadówki i Lubaczówki ciągnie się pas użytków zielonych na glebach właśnie tego typu. Wsie, w których ten kompleks również występuje to: Bałaje, Załuże, Piastowo, Basznia Dolna, Podlesie, Sieniawka, Huta Kryształowa, Młodów, Lisie Jamy, Wólka Krowicka, Krowica Hołdowska, Budomierz, Dąbków, Opaka i Szczutków. Kompleksy użytków zielonych średnich, słabych i bardzo słabych związane są także z typem gleb: czarne ziemie właściwe i zdegradowane. Odwodnienie terenu i mechaniczna uprawa na tych glebach powoduje zahamowanie procesu akumulacji substancji organicznych. Odczyn gleb w górnej części profilu jest słabo kwaśny. Zaliczonej do III, IV i V klasy bonitacyjnej. Pod użytki zielone wykorzystuje się również pozostałe typy gleb a więc mułowo-torfowe, torfowe (z czynnym lub zahamowanym procesem torfotwórczym) oraz murszowo-mineralne wytworzone na piaskach, pyłach i glinach rzecznych i wodno-lodowcowych. Kompleksy użytków zielonych bardzo dobrych, dobrych, średnich i słabych rozwinęły się na glebach opisywanych wcześniej, a więc bielicowych i pseudobielicowych we wsiach Bałaje i Załuże (części pld. i wsch.), Tymce (część zach.), Basznia Górna i Sieniawka oraz na glebach brunatnych w części pld. Dąbkowa. Niewielkie powierzchnie zajmują te kompleksy we wsi Krowica Sama, Krowica Lasowa, Szczutków, Opaka, Hurcze. Podsumowując, można stwierdzić, że znaczną część gminy Lubaczów zajmują gleby bielicowe i pseudobielicowe, kompleksy glebowe żytnie oraz kompleksy użytków zielonych wytworzonych na różnych typach gleb.

5.4.7 SUROWCE MINERALNE

Na terenie gminy stwierdzono występowanie następujących kopalin: ropy naftowej, gazu ziemnego oraz iłków.

Poniżej przedstawiono wykaz złóż udokumentowanych:

- 1) złóż gazu ziemnego pn. „Uszkowce”;
- 2) złóż gazu ziemnego pn. „Lubaczów”;
- 3) złóż gazu ziemnego pn. „Mielniki – Nowe Sióło”;
- 4) złóż ropy naftowej pn. „Cetynia”;
- 5) złóż siarki pn. „Basznia”;
- 6) złóż siarki pn. „Basznia-1”;
- 7) złóż surowców ilastych ceramiki budowlanej pn. „Basznia”;
- 8) złóż surowców ilastych ceramiki budowlanej pn. „Smolinka”;
- 9) złóż surowców ilastych ceramiki budowlanej pn. „Smolinka 1”;
- 10) złóż surowców ilastych ceramiki budowlanej pn. „Smolinka-II”.

5.4.8 SZATA ROŚLINNA

Obszar objęty planem ogólnym znajduje się na Płaskowyżu Tarnogrodzkim. W sensie geobotanicznym przynależy do krainy Kotliny Sandomierskiej i okręgu Lubaczowskiego. Wschodnia część Kotliny Sandomierskiej charakteryzuje się wyraźnym kontynentalizmem. Wśród zbiorowisk leśnych dominują buczyny, grądy i bory mieszane sosnowo - dębowe. W miejscach zabagnionych pojawiają się olsy. Dość częste są płaty roślinności ciepłolubnej na piaskach wydmych.

Powierzchnie leśne zajmują dużą część obszaru gminy, drzewostany tworzy głównie sosna; względnie sosna z dębem, bukiem, na siedliskach żyzniejszych spotyka się drzewostany sosnowo-bukowe, zaś na wilgotniejszych dominuje sosna i olcha. Lasy występujące na piaszczystym podłożu spełniają ważną funkcję glebochronną (ochrona przed erozją eoliczną) i wodochronną, zmniejszając możliwość infiltracji zanieczyszczeń do wód gruntowych. Powierzchnie leśne na całym opisywanym obszarze cechują się słabym uszkodzeniem aparatu asymilacyjnego (defoliacja poniżej 10%) spowodowanym głównie czynnikami abiotycznymi.

W Krainie Kotliny Sandomierskiej na wysoczyźnie morenowej bądź też w cienistych wąwozach i debrach wytworzonych przez erozję wód spływających ku Sanowi zachowały się resztki borów jodłowo-bukowych lub mieszanych. Najczęściej jodła występuje w Puszczy Sandomierskiej wraz z bukiem. Czysto jodłowe lub bukowe płaty leśne należą do rzadkości. Drzewom tym towarzyszą zwykle sosna i świerk, rzadziej grab, dąb, brzoza, jałowiec olcha i inne. W drzewostanach mieszanych dominuje tutaj wszędzie sosna. Zespołami leśnymi, dającymi się wyróżnić są grądy *Fagetum Carpaticum*, *Quercus-Carpinetum* i acidofilne dąbrowy *Pino-Quercetum*, zaś w wilgotnych zagłębieniach i nad potokami łągi *Carici elongatae-Alnetum glutinosae*. Torfowiska wysokie występują na terasie morenowej Puszczy Sandomierskiej tylko w kotlinach śródleśnych, lub w „oczkach” polodowcowych, zarośniętych przez roślinność.

Z terasą niższą (tzw. wydumą, młododyluwalną lub fluwioglacjalną) związane są przede wszystkim bory sosnowe lub mieszane *Vaccinio myrtilli-Pinetum* i *Pino-Quercetum* bez buka i jodły oraz różne typy torfowisk i łąk, często zarastających łożyną lub przechodzących w olszyny. Znajdują się tu również wydmy nagie, niekiedy ruchome z charakterystyczną roślinnością piaszokolubną z rzędu *Corynephoralia*. Głównym zespołem łąkowym jest zespół trzęślicy modrej *Molinietum coeruleae* a obok niego również zbiorowisko łąkowe z *Cirsium rivulare*. Pod względem florystycznym charakteryzują je niekiedy rzadko gdzie indziej spotykane gatunki jak sitowie korzenioczepne *Scirpus radicans*, sitowiec nadmorski *Bulboschoenus maritimus*, storczyk błotny *Orchis palustris* i tawuła bawolina *Spiraea salicifolia*, a w zakolach starorzeczy i stawach spotykamy jeszcze m.in. kotewkę orzech wodny *Trapa natans*.

Z rozległych niegdyś, nadrzecznych, łągowych pasów leśnych z rzędu *Populetales* pozostały tylko resztki, rozsiane zwłaszcza w szerokich dolinach Wisły i Sanu, pojedyncze okazy i grupy potężnych topoli czarnych *Populus nigra* oraz topoli białych *Populus alba*. Amerykańska nawłóć *Solidago serotina* wypiera tu nie tylko wierzby, lecz niekiedy wszelką roślinność zielną. Razem z nawłócią rosną tu gatunki obcego pochodzenia takie jak: aster amerykański *Aster Novae-Angliae* i aster wirginijski *Aster Novi-Belgii* oraz rodzime: starzec nadrzeczny *Senecio fluviatilis*, kozłek lekarski *Valeriana officinalis*, kozłek bzu *Valeriana sambucifolia*, mikołajek płaskolistny *Eryngium planum*, dzięgiel leśny *Angelica silvestris*, krwawnik kichawiec *Achillea ptarmica*, krwawnik wierzbolistny *Achillea salicifolia*, kielisznik zaroślowy *Calystegia sepium*, kaniańka wielka *Cuscuta lupuliformis* i in.

5.4.9 ŚWIAT ZWIERZĄT

Liczne rozlewiska i urządzone w ich obrębie stawy z otaczającymi je lasami stanowią ostoje dla zwierząt, szczególnie ptaków. Spotkać tu można perkoza rdzawoszyjnego, kanię czarną, czaplę siwą, bociana bielika i czarnego oraz cietrzewia. W głębi puszczy gniazduje głuszec, puchacz, oraz orzeł bielik. Znajdują tu również dogodne warunki następujące ssaki: wilk, wydra, żołądnica, nietoperz.

Z osobliwości fauny należy wymienić z gromady owadów: nadobnicę alpejską, modliszkę, siodlarkę samotną, z gromady ptaków: pliszkę górską, krótkoszpona, orla przedniego, orlika grubodziobego, z gromady gadów – wąż Eskulapa, gniewosz plamisty, a z gromady ssaków: jeleń, dzik i wilk.

5.5 OBSZARY PODLEGAJĄCE OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

5.5.1 REZERWATY PRZYRODY

Rezerwat przyrody „Kamienne” o powierzchni 8,27 ha, który został utworzony na mocy rozporządzenia Wojewody Podkarpackiego z 19 kwietnia 2004 r. Rezerwat przyrody Kamienne jest jednym z 3 rezerwatów na terenie Nadleśnictwa Lubaczów, położony jest w miejscowości Opaka

w gminie Lubaczów woj. podkarpackiego. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i przyrodniczych zespołu świetlistej dąbrowy *Potentilla alba-Quercetum* z licznymi chronionymi i rzadkimi roślinami w runie. Jest to zbiorowisko o charakterze ciepłolubnym, będące ostoją specyficznej roślinności, którą reprezentują rzadkie na tym terenie pięciornik biały *Potentilla alba*, a także miodownik melisowaty *Melittis melissophyllum*, dzwonek brzoskwiniolistny *Campanula persicifolia* czy ciemięrzyk biało kwiatowy *Vincetoxicum hirundinaria* oraz gatunki chronione jak: powojnik prosty *Clematis recta*, naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora*, lilia złotogłów *Lilium martagon* i podkolan zielonawy *Platanthera chlorantha*. Cennym elementem rezerwatu jest również drzewostan dębowy w wieku ok. 100 lat, powstały jako samosiew dębów rosnących wzdłuż drogi biegnącej południową granicą rezerwatu.

5.5.2 OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Roztoczański Obszar Chronionego Krajobrazu powołano w 1987 roku. Obszar ustanowiony rozporządzeniem nr 67 Wojewody Podkarpackiego z dnia 28 czerwca 2005 r., zmienionym uchwałą nr LII/1000/10 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 25 października 2010 r. Powołano go w celu zachowania w krajobrazie tych elementów, które decydują o jego naturalnych walorach środowiska przyrodniczego oraz uzyskania warunków do właściwego powiązania funkcji krajobrazowo - przyrodniczych z zagospodarowaniem obszarów. Płożony jest w północnej części województwa podkarpackiego, w powiecie lubaczowskim, na terenie gmin: Cieszanów, Horyniec, Narol i Lubaczów.

Powierzchnia Obszaru w chwili utworzenia wynosiła 56086 ha, a po wyodrębnieniu Południoworoztoczańskiego Parku Krajobrazowego i Parku Krajobrazowego Puszczy Solskiej, zajmuje on powierzchnię 31574 ha.

Aktualnie obszar ten pełni funkcję otuliny dla parków krajobrazowych Puszczy Solskiej i Południoworoztoczańskiego. Obejmuje on swymi granicami fragment Roztocza w części północnej oraz skrawek Kotliny Sandomierskiej. Obszar ten cechuje wysoki stopień naturalności krajobrazu oraz duża lesistość na poziomie ok. 52%. W krajobrazie przeważają grunty użytkowane rolniczo, większy kompleks leśny występuje w części północnej. Krajobraz urozmaicają zespoły stawów rybnych oraz doliny cieków wodnych biorących swój początek na Roztoczu. Rzeźbę terenu charakteryzują odosobnione lesiste wzniesienia, które pooddzielane są od siebie malowniczymi dolinami. Przepuszczalność wapiennego podłoża skalnego powoduje powstawanie tzw. zjawisk krasowych. W okolicach Horyńca znajdują się lecznicze źródła siarkowe i borowiny.

5.5.3 OBSZARY NATURA 2000

PLH180024 Łukawiec

Specjalny obszar ochrony siedlisk o charakterze leśno-łąkowym, a ponadto wzdłuż cieków wodnych i w wilgotnych zagłębieniach spotyka się kilka rodzajów łągów oraz, na terenach otwartych, zbiorowiska torfowisk niskich i przejściowych. Podłoże geologiczne stanowią czwartorzędowe piaski i gliny zwałowe, piaski i pyły fluwioglacjalne, a wzdłuż dolin większych cieków wodnych aluwia teras rzecznych o zróżnicowanym składzie. Dominującymi typami gleb są gleby brunatne i opadowoglejowe, mniejszy udział mają gleby biellicowe, lokalnie również rdzawe, i płowe, a w dolinach cieków i miejscach podmokłych hydromorficzne: gruntowoglejowe, murszowate i mady rzeczne. Ponad 80% obszaru wyznaczonej ostoi zajmują lasy liściaste, mieszane i (w mniejszym stopniu) iglaste.

Najcenniejszym gatunkiem spotykanym na obszarze ostoi jest umieszczone w Załączniku IIb Dyrektywy Siedliskowej (kod 1898) ponikło kraińskie *Eleocharis carniolica*, występujące tu na północnym skraju zasięgu generalnego i w odległości ponad 100 km na północ od najbliższych potwierdzonych stanowisk (w Karpatach Wschodnich). Jest to zarazem jedyne potwierdzone w ostatnich latach jego stanowisko niżowe w Polsce. Gatunek, w liczbie niewiele ponad 200 osobników, zajmuje tu bardzo niewielkie powierzchnie (kilkanaście arów licząc wg zasięgu siedliska, a zaledwie kilkadziesiąt m² licząc zwarte płyty) na 3 stanowiskach odległych od siebie po ok. 5 km.

Ostoja obejmuje kilkadziesiąt hektarów łąk, w tym miejscami dobrze zachowane łąki trzęślicowe z szeregiem cennych gatunków roślin i motyli. Wśród tych ostatnich są 4 gatunki z Załącznika IIa HD: *Maculinea teleius* (kod 1059), *Lycaena dispar* (1060), *Maculinea nausithous* (1061) oraz *Euphydryas aurinia* (1065). Dla tego ostatniego gatunku ostoja Łukawiec jest jednym z bardzo niewielu

potwierdzonych w ostatnich latach miejsc występowania w tej części Polski, a przez to kluczowym obszarem jego ochrony na Podkarpaciu.

Wśród lasów liściastych, pokrywających większość terenu ostoi, znaczące powierzchnie zajmują grądy, niektóre z nich z dobrze zachowaną strukturą i składem gatunkowym; ponadto wzdłuż cieków wodnych i w wilgotnych zagłębieniach spotyka się kilka rodzajów łąg oraz, na terenach otwartych, zbiorowiska torfowisk niskich i przejściowych. Na niektórych z nich spotykane są dwa gatunki subatlantyckie na skraju zwartego zasięgu: przesiąkra okółkowa *Hydrocotyle vulgaris* i goździeniec okółkowy *Illecebrum verticillatum*. Podobny charakter mają odnalezione ostatnio w grądach stanowiska złoci pochwołistnej *Gagea spathacea*.

Wśród stwierdzonych dotychczas na terenie ostoi gatunków roślin, 12 zamieszczonych jest na krajowej czerwonej liście, spośród pozostałych 18 podlega w Polsce ochronie gatunkowej.

PLH180017 Horyniec

Specjalny obszar ochrony siedlisk obejmuje tereny położone przy granicy z Ukrainą, na północ i na zachód od niewielkiej miejscowości uzdrowskiej – Horyńca-Zdroju. Jest to pogranicze dwóch mezoregionów: Płaskowyżu Tarnogrodzkiego i Roztocza Wschodniego, co warunkuje dużą zmienność rzeźby terenu – równinnej w części południowo-zachodniej, po typową dla wyżyn w części północno-wschodniej. W szacie roślinnej przeważają lasy, choć znaczącą powierzchnię mają również ekosystemy nieleśne, często występujące w postaci rozległych śródleśnych enklaw. Stopień zurbanizowania jest niewielki – dotyczy głównie części południowej, położonej w sąsiedztwie Horyńca-Zdroju.

Pierwotnym celem utworzenia Obszaru była ochrona kolonii rozrodzkiej nocka dużego ulokowanej na strychu klasztoru oo. franciszkanów w Horyńcu Zdroju oraz jej terenu żerowiskowego. Ostoja zajmowała wówczas 5630,29 ha i składa się z dwóch odrębnych enklaw rozdzielonych obszarem zabudowy uzdrowska i miejscowości sąsiednich. W 2008 roku zaproponowano powiększenie obejmujące grunty leżące na północ i zachód od ówczesnego zasięgu. Dzięki temu w granicach Obszaru znalazła się część rozległych kompleksów leśnych Roztocza służących za ostoję dla wilka, wilgotne łąki z bogatą fauną rzadkich motyli oraz cenne zimowiska nietoperzy znajdujące się w bunkrach z okresu II wojny światowej (tzw. Linia Mołotowa). W styczniu 2011 roku propozycja została zaakceptowana przez Komisję Europejską.

Jednym z głównych walorów przyrodniczych Obszaru jest kolonia rozrodzka nocka dużego *Myotis myotis*, zlokalizowana na strychu klasztoru oo. franciszkanów w Horyńcu-Zdroju. Znajduje się ona na granicy zasięgu gatunku i z tego względu jest szczególnie ważna dla zachowania zróżnicowania morfologiczno-genetycznego całej populacji. W niektórych latach na strychu schronienie znajduje również niewielka (ok. 30 os.) kolonia mroczków późnych *Eptesicus serotinus*. Obok kolonii letniej nocka ważnym elementem obszaru są zimowiska nietoperzy. Znajdują się one w schronach bojowych Linii Mołotowa, a dokładniej Rawsko-Ruskiego Rejonu Umocnionego, w skład którego wchodzi – położony w granicach Obszaru – punkt oporu Brusno Nowe i Stare. W ostatnich latach stwierdzono tu osiem gatunków nietoperzy z których trzy ujęte są w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Prócz nocka dużego to: mopek *Barbastella barbastellus* i bardzo rzadki, umieszczony w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt, nocek łydkowłosy *Myotis dasycneme*. Obszar jest także cenną ostoją wilka *Canis lupus*. Warunkuje to zróżnicowana rzeźba terenu, urozmaicona struktura gatunkowa lasów, liczne ciekie wodne oraz bogactwo zwierząt kopytnych: jelenia, sarny, dzika i łosia. Ze względu na małą – jak na wymagania tego gatunku – powierzchnię lasów wchodzących w skład Ostoi, bytuje tu tylko jedna wataha licząca około 5-6 osobników. Horynieckie lasy są również miejscem bytowania niewielkiej populacji rysia (1-2 osobniki). Istotnym walorem obszaru są również stanowiska rzadkiego motyla – przeplatki aurinii *Euphydryas aurinia*, gatunku silnie zagrożonego w skali całej Europy.

Bogactwo lepidopterofauny obszaru nie kończy się na przeplatce aurinii. Spotkać tu można tak rzadkie gatunki jak: dostojka eunomia *Boloria eunomia*, strzępotek hero *Coenonympha hero*, modraszek alkon *Maculinea alcon*, niepylak mnemosyna *Parnassius mnemosyne* czy osadnik wielkooki *Lopinga achine*, a także nieco częstszego strzępotka sopla czka *Coenonympha tullia* i czerwonończyka nieparka *Lycaena dispar*.

5.5.4 UŻYTKI EKOLOGICZNE

W obszarze gminy znajdują się użytki ekologiczne pn. „**Kuczery**” (obejmujący oczko wodne otoczone płatem torfowcowym, sąsiadujące z fragmentem boru bagiennego o pow. 0,32 ha w oddz. 338d Leśnictwa Czerwinki, na północ od Huty Kryształowej), „**Łąka trzęślicowa**” (obejmujący łąki zmiennowilgotne w obniżeniu terenu o pow. 1,84 ha w oddz. 201 Ac Leśnictwa Opaka na działce nr 430/3 w Szczutkowie), „**Moczar Lisie Jamy**” (obejmujący kompleks 2 śródpolnych zbiorników astatycznych wraz z towarzyszącymi fragmentami szuwarów, łąk wilgotnych i zadrzewień śródpolnych o powierzchni 3,66 ha, w miejscowości Lisie Jamy, na działce nr 750 w obrębie ewidencyjnym Lisie Jamy), „**Błotnisko Szymeczki**” (obejmujący kompleks śródleśnych szuwarów, trzęsawisk, mokrych łąk i niewielkich płytkich zbiorników o powierzchni 4,05 ha, w miejscowości Basznia Dolna, na części działki ewidencyjnej 870 obr. Basznia Dolna), „**Huta Kryształowa**” (obejmujący użytki rolne, o powierzchni 14,1869 ha, w miejscowości Osada Huta Kryształowa, na działkach nr 20/2, 20/3, 20/4 obr. Sieniawka, wydzielenia 343I, 339j i 339k leśnictwa Czerwinki) oraz „**Łozina**” (obejmujący użytki rolne, o powierzchni 2,4855 ha, w miejscowości Osada Huta Kryształowa, na działkach ewidencyjnych nr 144, 147/1 w obrębie ewidencyjnym Sieniawka, wydzielenia 343d, 351b leśnictwa Czerwinki).

Użytki zostały utworzone dla ochrony cennych gatunków roślin (podkolan biały, storczyk szerokolistny, kukułka plamista, grzybienie białe, pływacz, żurawina błotna, bagno zwyczajne, borówka bagienna, welnianka pochwowata) i zwierząt (przeplatka aurinia, modraszki).

Przy południowej granicy gminy, w miejscowości Łukawiec, znajduje się użytek „Młaga”.

5.5.5 POMNIKI PRZYRODY

Ochroną objęto drzewa w pomnikach pojedynczych i grupowych. Najliczniej reprezentowane są lipa i buk, pozostałymi gatunkami pojedynczo występującym jest jodła i modrzew europejski.

Tabela 3. Wykaz pomników przyrody ożywionej

Lp.	Data utworzenia	Opis granicy	Typ	Opis pomnika	Akt prawny
1.	1954-01-14	Oddział 34h, leśnictwo Budomierz	Grupa drzew	Wg legendy dwa dęby szypułkowe - wiek około 250 lat - posadzone przez króla Jana III Sobieskiego w czasie biwakowania w drodze powrotnej do Jaworowa z Wojny Tureckiej pod Wiedniem	Orzeczenie PWRN w Rzeszowie nr RL.Vib-13/9/15/53 z 14 listopada 1953 r.
2.	2003-07-02	Oddział 264c, leśnictwo Krowica	Drzewo		Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego nr 47/03 z 16 czerwca 2003 r.
3.	2003-07-02	Oddział 264c, leśnictwo Krowica	Drzewo		Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego nr 47/03 z 16 czerwca 2003 r.
4.	2011-08-17	Droga polna w Hucie Kryształowej	Grupa drzew	Aleja 61 drzew z gatunku lipa drobnolistna - pozostałość istniejącego niegdyś większego założenia dworsko- folwarcznego (obecnie śródpolna droga sąsiadująca z łąkami i polami uprawnymi)	Uchwała Nr X/105/2011 Rady Gminy Lubaczów z dnia 17 czerwca 2011 r.
5.	2010-04-28	Były park podworski, obecnie plac szkoły podstawowej w Krowicy Samej	Drzewo	Dąb szypułkowy - wiek około 350 lat	Uchwała Nr XLII/421/2010 Rady Gminy Lubaczów z dnia 25.02.2010 r.

6.	2010-04-28	Były park podworski, obecnie plac szkoły podstawowej w Krowicy Samej	Drzewo	Dąb szypułkowy - wiek około 350 lat	Uchwała Nr XLII/421/2010 Rady Gminy Lubaczów z dnia 25.02.2010 r.
7.	2010-04-28	Były park podworski, obecnie plac szkoły podstawowej w Krowicy Samej	Drzewo	Dąb szypułkowy - wiek około 300 lat	Uchwała Nr XLII/421/2010 Rady Gminy Lubaczów z dnia 25.02.2010 r.
8.	2010-04-28	Były park podworski, obecnie plac szkoły podstawowej w Krowicy Samej	Drzewo	Dąb szypułkowy - wiek około 300 lat	Uchwała Nr XLII/421/2010 Rady Gminy Lubaczów z dnia 25.02.2010 r.
9.	2013-03-09	Drzewa rosnące na obrysie zabytkowego cmentarza w Podlesiu	Grupa drzew	Grupa 15 drzew z gatunku lipa drobnolistna	Uchwała Nr XXIX/292/2013 Rady Gminy Lubaczów z dnia 01.02.2013 r. Uchwała Nr VI/59/2015 Rady Gminy Lubaczów z dnia 31 marca 2015 r. Uchwała Nr XXXIV/309/2017 Rady Gminy Lubaczów z dnia 26 kwietnia 2017 r.
10.	2010-04-28	Na skraju drogi polnej w Hucie Kryształowej	Grupa drzew	Grupa 15 drzew z gatunku dąb szypułkowy	Uchwała Nr XLII/420/2010 Rady Gminy Lubaczów z dnia 25.02.2010 r.
11.	2010-04-28	Przy granicy państwowej w Hucie Kryształowej	Grupa drzew	Grupa 5 drzew z gatunku modrzew europejski, dąb szypułkowy, sosna amerykańska	Uchwała Nr XLII/420/2010 Rady Gminy Lubaczów z dnia 25.02.2010 r.
12.	2003-07-03	Nad stawem w Budomierzu Małym	Drzewo	Dąb szypułkowy	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z dnia 16.06.2003 r.
13.	2003-07-03	Nad stawem w Budomierzu Małym	Drzewo	Dąb szypułkowy	Rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z dnia 16 czerwca 2003 r.
14.	2017-10-17	Wzdłuż drogi i granicy działki	Grupa drzew	Grupa 49 drzew (szpaler) z gatunku dąb szypułkowy, klon pospolity, lipa drobnolistna, klon polny	Uchwała Nr XXXVII/336/2017 Rady Gminy Lubaczów z dnia 28 czerwca 2017 r.

5.6 REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM ORAZ KRAJOBRAZY PRIORYTETOWE

Audyt Krajobrazowy Województwa Podkarpackiego przyjęty został uchwałą Sejmiku Województwa Podkarpackiego nr XIII/218/25 z dnia 31 marca 2025 r.

Audyt krajobrazowy identyfikuje, charakteryzuje oraz ocenia krajobrazy i na tej podstawie wyłania krajobrazy priorytetowe, czyli obszary szczególnie cenne dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe. Ponadto wskazuje zagrożenia dla krajobrazów oraz proponuje konkretne rozwiązania ochronne. Jednym z największych walorów opracowania jest jego wpływ na politykę przestrzenną kształtowaną zadaniami w zakresie planowania przestrzennego, wykonywanymi przez jednostki samorządu terytorialnego.

Krajobraz priorytetowy, zgodnie z definicją zawartą w art. 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, to krajobraz szczególnie cenny dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne, czy estetyczno-widokowe, i jako taki wymagający zachowania lub określenia zasad i warunków jego kształtowania.

Audyt krajobrazowy województwa podkarpackiego wskazuje rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony:

- 1) krajobrazów priorytetowych,
- 2) krajobrazów w obrębie obszarów lub obiektów objętych ochroną.

W Audycie sformułowano rekomendacje i wnioski odrębnie dla każdego krajobrazu priorytetowego (134) i dla każdego krajobrazu objętego formami ochrony (616).

Dopuszczono odstępstwo od stosowania rekomendacji i wniosków, jeśli ich zastosowanie spowoduje naruszenie aktów prawa powszechnie obowiązującego.

W Audycie sformułowano rekomendacje i wnioski w zakresie:

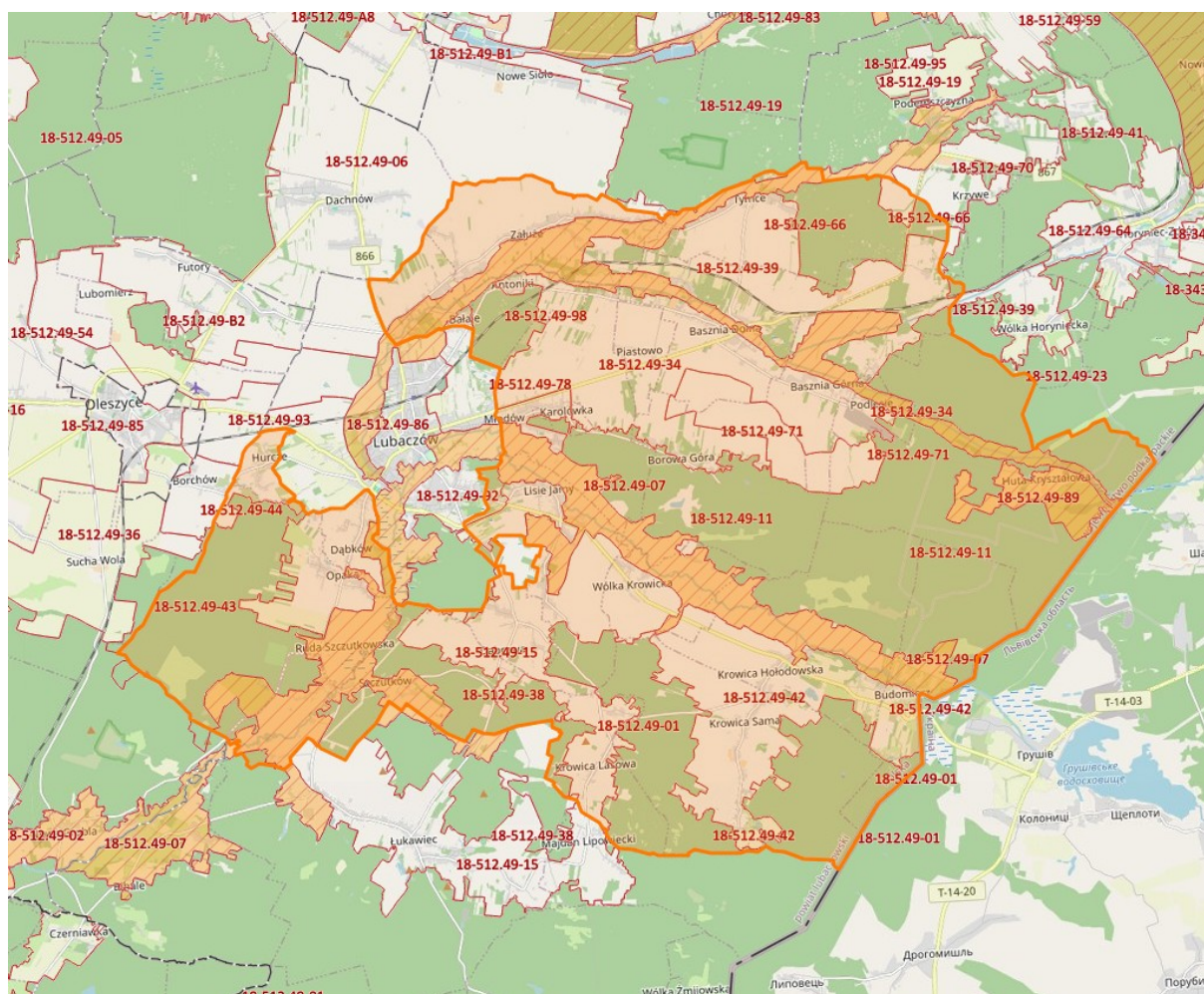
I. Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu.

II. Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:

1. Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej;
2. Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej;
3. Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
4. Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych;

III. Rekomendacje i wnioski dotyczące form ochrony przyrody oraz zabytków, w tym wskazania obszarów, które powinny zostać objęte ochroną, bądź wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony.

Gmina Lubaczów została podzielona na 20 jednostek krajobrazowych o różnych typach i podtypach krajobrazu. Dla 6 jednostek zostały określone rekomendację i wnioski.



Rys. 2 Podział gminy Lubaczów na jednostki krajobrazowe

5.7 DZIEDZICTWO KULTUROWE

5.7.1 OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW

Na terenie gminy znajduje się dwadzieścia jeden zespołów i obiektów, objętych wpisem do rejestru zabytków, prowadzonego przez Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemyślu.

Tabela 3. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków

Lp.	Miejscowość	Nazwa	Data powstania	Nr wpisu do rejestru	Data wpisu
1.	Basznia Dolna	Cmentarz greko-katolicki	2 poł. XIX w.	A-363	23.06.1994
		Rządcówka, obecnie dom nr 12	XIX/XX w.	A-413	8.04.2010
		Murowana kapliczka przydrożna	pocz. XIX w.	A-1523	28.02.2018
		Budynek plebanii	1941 r.	A-1544	15.06.2018
2.	Huta Krysztalowa	Gorzelnia	pocz. XX w.	A-816	28.09.1995
		Cmentarz obrządku wschodniego w Sieniawce	poł. XIX w.	A-1534	23.04.2018
		Aleja lipowa	kon. XVIII w.	A-1760	23.09.2022
3.	Krowica Sama	Drewniany kościół parafialny p.w. Przemienienia Pańskiego	1932-33	A-400	16.02.2010

		Drewniana cerkiew greko-katolicka p.w. św. Michała (spalona)	1870	A-355	21.05.1990
		Cmentarze greko-katolicki, obecnie komunalny	XIX-XX w.	A-383 A-385	13.07.1994 13.07.1994
		Park dworski (pozostałości)	XVIII- pocz. XX w.	A-390	16.12.2009
4.	Lisie Jamy	Cmentarz epidemiczny	1918	A-338	21.06.1994
		Drewniana stodoła	pocz. XX w.	A-1640	25.11.2019
5.	Opaka	Cerkiew greko-katolicka (spalona), dzwonnica, cmentarz	XVII w., 1890	A-315	29.11.1989
6.	Podlesie	Cmentarz ewangelicki	1 poł. XIX w.	A-389	17.06.1994
		Dawna plebania ewangelicka, po renowacji i modernizacji Centrum Edukacyjno – Kulturalne Gminy Lubaczów „Pastorówka”	1856	A-341	18.03.2009
7.	Szczutków	Drewniana cerkiew greko-katolicka, p.w. św. Dymitra, obecnie kościół rzymsko-katolicki fil. p.w. św. Wawrzyńca	1904	A-275	2.06.2008
		Drewniana dzwonnica	1825, 1895, 1903		
		Cmentarz greko-katolicki, obecnie komunalny (część stara - południowa i wschodnia)	poł. XIX w.	A-366	24.06.1994
8.	Załuże	Cmentarz komunalny (część wschodnia)	poł. XIX w.	A-672	13.06.1994
9.	Dąbków	Cmentarz ewangelicki wraz z pomnikami nagrobnymi i starodrzewem	poł. XIX w., 1857	A-1595	15.02.2019

5.7.2 OBIEKTY WPISANE DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

Poza wymienionymi wyżej obiektami wpisanymi do rejestru zabytków, na obszarze gminy zachowanych jest wiele obiektów, w tym obiektów małej architektury, posiadających wartości kulturowe. Można podzielić je na następujące grupy:

- 1) budynki mieszkalne,
- 2) budynki produkcyjne (młyny) i gospodarcze (stajnie, obory, stodoły),
- 3) kapliczki i krzyże przydrożne.

Wykaz obiektów zabytkowych wg ewidencji obejmuje 253 pozycje (bez obiektów wpisanych do rejestru zabytków).

5.7.3 STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

W gminnej ewidencji zabytków znajduje się 19 stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków oraz 221 stanowisk pozarejestrowych.

6 OCENA SKUTKÓW DLA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WYNIKAJĄCA Z USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

6.1 ZAGROŻENIE JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

W strukturze emitowanych zanieczyszczeń przeważają zanieczyszczenia pyłowo-gazowe, a wśród nich: pył zawieszony PM_{2,5} i PM₁₀, dwutlenek węgla, dwutlenek siarki, tlenki azotu i tlenek węgla. W przypadku pyłów przeważający udział mają pyły ze spalania paliw stałych. Znaczącym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza jest indywidualne ogrzewanie mieszkań. Najczęściej stosowanym paliwem jest w tym przypadku węgiel kamienny oraz biomasa, a niejednokrotnie w domowych paleniskach spalane są różnego rodzaju odpady. Powoduje to emisję do powietrza groźnych dla zdrowia związków.

Emisja zanieczyszczeń pochodząca z gospodarstw indywidualnych stanowi duży problem. Emisja z sektora komunalno-bytowego ma szczególne znaczenie w przypadku pyłu zawieszonego PM10, dla którego najczęściej przekraczane są ustalone normy. Najwięcej benzo(a)pirenu i metali ciężkich wprowadzanych jest do powietrza w wyniku procesów spalania paliw – zarówno w sektorze wytwórczym i energetyce, jak i w lokalnych i osiedlowych ciepłowniach oraz w paleniskach domowych. Według uśrednionych wyników z badań prowadzonych przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla w Zabrze dla jednego obiektu mieszkalnego ogrzewanego kotłem węglowym rocznie emitowane jest około 0,2 kg benzo(a)pirenu.

Na podstawie badań prowadzonych przez WIOŚ w Rzeszowie na terenie powiatu lubaczowskiego występują jedne z najmniejszych emisji zanieczyszczeń gazowych w województwie podkarpackim, wynoszą poniżej 200 Mg/rok. Na terenie tym zanotowano również najmniejsze emisje pyłów w województwie poniżej 30 Mg/rok.

Według układu stref w województwie podkarpackim ze względu na ocenę zanieczyszczenia powietrza SO₂, NO₂, NO_x, CO, benzenem, pyłem PM10, arsenem, kadm, niklem, ołowiem i benzo(a)piranem gmina Lubaczów zalicza się do jarosławsko-lubaczowskiej strefy (kod strefy PL.18.04.z.03). Całą tą strefę zaliczono pod względem czystości do klasy A – bardzo dobra.

Nie bez znaczenia pozostaje również emisja spalin drogowych. Przez gminę przebiegają ciągi komunikacyjne, o dużym natężeniu ruchu, co znacząco wpływa na wielkość emisji pyłów i dymów spalinowych. Emisje komunikacyjne jednakże mają głównie charakter pasmowy, uciążliwość ich jest odczuwalna najbardziej w bezpośrednim sąsiedztwie dróg, zwłaszcza na terenach o zwartej zabudowie.

6.1.1 OCENA SKUTKÓW PROJEKTOWANYCH USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

Prognozuje się spadek emisji gazów i pyłów do powietrza w obszarze objętym opracowaniem. Emisja ta związana będzie z ogrzewaniem budynków oraz przygotowaniem ciepłej wody użytkowej, w odniesieniu do projektowanych stref przeznaczonych na cele mieszkaniowe, usługowe, produkcyjnej, sportu i rekreacji. Przyjmując założenie, iż wszystkie tereny jakie wprowadza plan ogólny zostaną zagospodarowane zgodnie ze swym przeznaczeniem, emisja zanieczyszczeń – w perspektywie najbliższych 20-30 lat – powinna się zmniejszyć z uwagi na realizację ogólnokrajowej polityki ograniczania niskiej emisji poprzez wymianę źródeł ciepła (głównie w gospodarstwach domowych) na bezemisyjne lub niskoemisyjne (zastępowania bezkalsowych kotłowni węglowych kotłami na ekogroszek lub pellet, kotłami gazowymi, olejowymi lub pompami ciepła i ogrzewaniem elektrycznym). Tereny przeznaczone pod zabudowę, w zdecydowanej większości, mogą być zaopatrywane jedynie w oparciu o indywidualne źródła ciepła, co jest uwarunkowaniem niekorzystnym (możliwość zaopatrywania obiektów z źródeł grupowych jest bardziej ekonomiczna oraz ogranicza wielkość emisji pyłów i gazów do atmosfery).

Zanieczyszczenia pochodzą także ze źródeł komunikacyjnych. Najpoważniejszymi emitarami są obecnie drogi wojewódzkie i w mniejszym stopniu powiatowe. W przypadku dróg głównych i zbiorczych strefa w której mogą wystąpić przekroczenia wartości normatywnych dla zanieczyszczeń powietrza zwykle ogranicza się do linii rozgraniczających drogi (droga z najbliższym otoczeniem 5-8 m od krawędzi jezdni), przy czym dla tlenków azotu możliwość przekroczenia wartości normowanych zasięg strefy może sięgać kilkunastu metrów. Plan ogólny utrzymuje istniejący system komunikacji z możliwością jego modernizacji. Nie planuje się nowych tras o klasie, które mogłyby znacząco zwiększyć emisje zanieczyszczeń.

Na znacznej większości analizowanego obszaru istnieją korzystne warunki dla rozpraszania się zanieczyszczeń (przewietrzanie i nasłonecznienie). Niekorzystne pod tym względem są doliny rzeczne i inne wklęsłe formy terenowe.

6.1.2 ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE UCIAŻLIWOŚCI

Z uwagi na charakter i ograniczony zakres regulacji planu ogólnego, nie określa się rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne uciążliwości.

6.2 ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA EMISJĄ HAŁASU

Hałas pochodzenia antropogenicznego występujący w środowisku podzielić można na następujące podstawowe kategorie: hałas przemysłowy, komunikacyjny i komunalno-bytowy.

Hałas przemysłowy

Hałas emitowany przez podmioty gospodarcze o charakterze przemysłowym, ze względu na wielkość oraz charakter produkcji podmiotów, jest szczególnie uciążliwy dla mieszkańców domów zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie zakładów. W przypadku małych zakładów przemysłowych i rzemieślniczych ich oddziaływanie akustyczne na stan środowiska, jeżeli występuje, ma charakter lokalny.

Hałas generują pracujące linie wysokiego napięcia. Spowodowany jest on mikrowyładowaniami elektrycznymi na powierzchni przewodów (na skutek ulotu). Hałas ulotu linii jest silnie uzależniony od warunków pogodowych, stanu środowiska, stanu technicznego powierzchni przewodów, oraz charakteryzuje się dużą zmiennością poziomów w czasie i przestrzeni podczas dobrych warunków atmosferycznych. Linie 110 i 220 kV nie wymagają lub wymagają w nieznacznym stopniu (tylko w wyjątkowych sytuacjach dla 220 kV) wyznaczania stref obszaru ograniczonego użytkowania z uwagi na emisję hałasu. Dla linii 400 kV strefa ta osiągać może wielkość 100 m pasa terenu wzdłuż linii (2x45m od skrajnego przewodu + szerokość przęsła), a dla linii 750 kV 140 m pasa terenu wzdłuż linii (2x70m od skrajnego przewodu + szerokość przęsła).

Hałas komunikacyjny

Gwałtowny rozwój motoryzacji w latach 90-tych spowodował zmiany klimatu akustycznego, który tak jak w całym województwie małopolskim również na terenie gminy Zabierzów ulega postępującemu pogorszeniu. Również tu konsekwencją znacznego wzrostu liczby pojazdów samochodowych jest między innymi:

- proces stabilizacji hałasu na wysokim poziomie (poziom równoważny – L_{eq}) w godzinach szczytu komunikacyjnego, co potwierdzają badania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Krakowie,
- proces rozciągania się godzin szczytu komunikacyjnego: do późnych godzin nocnych (godz. 24.00) i wczesnych godzin porannych (godz. 5.00),
- istotny wzrost natężenia ruchu w godzinach nocnych, co powoduje jedynie niewielki spadek rejestrowanych poziomów w stosunku do pory dziennej i skutkuje brakiem możliwości odpoczynku osób mieszkających w otoczeniu głównych szlaków komunikacyjnych.

Wszystko to powoduje wzrost równoważnych poziomów dźwięku tak w dzień jak i w nocy. Tym samym następuje systematyczne rozszerzanie się strefy ponadnormatywnego oddziaływania hałasu komunikacyjnego powodując, że coraz większa ilość mieszkańców terenów położonych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych narażona jest na uciążliwy hałas.

Hałas komunalno-bytowy

Hałas ten występuje na terenach zabudowy mieszkaniowej. Jego poziom zależy od intensywności i charakteru zabudowy oraz obecności zakładów rzemieślniczych, punktów gastronomiczno-rozrywkowych, urzędzeń do produkcji rolnej, środków transportowych itp.

Obecnie obowiązującym aktem prawnym w zakresie ochrony przed hałasem jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 112 ze zm.).

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]	
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾	Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu

		$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno- wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

Objaśnienia:

- 1) Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.
- 2) W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.
- 3) Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

6.2.1 OCENA SKUTKÓW PROJEKTOWANYCH USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

Źródłami emisji hałasu będą emitery punktowe związane z funkcjonowaniem stref planistycznych o profilu mieszkaniowym, zagrodowym, usług, gospodarczym gdzie spodziewane jest nieznaczne pogorszenie klimatu akustycznego w stosunku do stanu obecnego.

Źródłami emisji hałasu na obszarze planu będą również emitery liniowe w odniesieniu do dróg. Oddziaływania w odcinkach dróg i linii kolejowej przebiegających między zabudową, koncentrują się w obrębie ciągu komunikacyjnego i jego bliskiego otoczenia. Oddziaływania ruchu drogowego i kolejowego na odcinkach dróg przebiegających przez tereny otwarte wykazują mniejszą koncentrację w pasach przydrożnych i przykolejowych, mają natomiast większy zasięg. Przyjmuje się, że przeciętny zasięg oddziaływań mogących powodować przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu, mierzony od krawędzi jezdni, wynosi:

- wzdłuż dróg głównych (KG) do 25 m,
- wzdłuż dróg zbiorczych (KZ) do 15 m,
- wzdłuż dróg lokalnych (KL) do 10 m.

Zasięg oddziaływań mogących powodować przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu wzdłuż linii kolejowej, mierzony od osi skrajnego toru kolejowego, wynosi do 30m.

W tak określonych strefach uciążliwości dróg i linii kolejowej znajduje się wiele budynków mieszkalnych. Zaznaczająca się tendencja do dalszej „obudowy” dróg (w dużo mniejszym stopniu linii kolejowej) obiektami mieszkalnymi, jest zjawiskiem niekorzystnym.

6.2.2 ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE UCIAŹLIWOŚCI

Celem ograniczenia zagrożeń dla terenów chronionych przepisami prawa przed nadmiernym oddziaływaniem hałasu w planie ogólnym ograniczono sytuowanie stref zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej w sąsiedztwie dróg klasy głównej linii kolejowej. Jednak ustalenia planu ogólnego mają ograniczony wpływ na kreowanie rozwiązań pozwalających ograniczyć najistotniejsze zagrożenie dla klimatu akustycznego, jakimi pozostają emitory liniowe, gdyż jest to obszar, który regulują przepisy odrębne, głównie rangi ustawowej i podstawowej (rozporządzenia).

6.3 ZAGROŻENIE ŚRODOWISKA WIBRACJAMI

Sąsiedztwo linii kolejowej oraz dróg wojewódzkich może powodować przenoszenie się drgań na znajdującą się w pobliżu zabudowę. Nie przewiduje się jednak istotnych negatywnych skutków z uwagi na oddalenie zabudowy od dróg głównych i linii kolejowej. Same ustalenia planu ogólnego nie powinny spowodować zwiększenia zagrożenia dla środowiska wibracjami.

6.4 ZAGROŻENIE ŚRODOWISKA EMISJĄ NIEJONIZUJĄCEGO PROMIENIOWANIA ELEKTROMAGNETYCZNEGO

Obiektami mogącymi stwarzać zagrożenie emisją niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego są linie elektroenergetyczne (przede wszystkim, wysokiego napięcia ale również średniego), stacje transformatorowe i stacje bazowe telefonii komórkowej.

Przez gminę przebiega linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV relacji Tomaszów Południe – Lubaczów oraz linia przesyłowa 750 kV relacji Rzeszów – Granica RP. Na terenie znajdują się również linie średniego napięcia i stacje transformatorowe. Zapewniają one pokrycie istniejącego zapotrzebowania mocy. Linie energetyczne o napięciu znamionowym 110 kV zalicza się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Praktyka wykazuje, że współcześnie projektowane linie o tych parametrach nie stanowią zagrożenia dla ludzi i środowiska ze względu na występujące w otoczeniu promieniowanie elektromagnetyczne.

W obrębie gminy znajdują się również stacje bazowej telefonii komórkowej, które obecnie są najbardziej rozpowszechnionym rodzajem obiektów radiokomunikacyjnych. Stanowią one źródło promieniowania elektromagnetycznego. W Polsce istnieje sieć telefonii komórkowych wykorzystujących częstotliwości od 450 do 1800 MHz. Zasięgi występowania pól elektromagnetycznych o wartościach wyższych od dopuszczalnych w otoczeniu anten stacji bazowych są zależne od mocy doprowadzanej do tych anten i charakterystyki ich promieniowania. W otoczeniu typowych stacji bazowych telefonii komórkowej GSM pole elektromagnetyczne o wartościach wyższych od dopuszczalnych występuje nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samych anten i na wysokości ich zainstalowania.

Dopuszczalne wartości parametrów fizycznych pól elektromagnetycznych zostały określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Częstotliwość pola elektromagnetycznego, dla której określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pola elektromagnetycznego, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową

Parametr fizyczny		Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
Częstotliwość pola elektromagnetycznego		E (V/m)	H (A/m)	S (W/m ²)
lp.	1	2	3	4
1	50 Hz	1000	60	ND

Oznaczenia:

ND - nie dotyczy.

Objaśnienia:

- 1) 50 Hz - częstotliwość sieci elektroenergetycznej;
- 2) parametry charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko (kolumna 2 i 3) reprezentują graniczne wartości skuteczne natężenia pola elektrycznego E i magnetycznego H.

Zakresy częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne charakteryzujące oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych dla miejsc dostępnych dla ludności

Parametr fizyczny		Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m ²)
Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego				
lp.	1	2	3	4
1	0 Hz	10000	2500	ND
2	od 0 Hz do 0,5 Hz	ND	2500	ND
3	od 0,5 Hz do 50 Hz	10000	60	ND
4	od 0,05 kHz do 1 kHz	ND	3/f	ND
5	od 1 kHz do 3 kHz	250/f	5	ND
6	od 3 kHz do 150 kHz	87	5	ND
7	od 0,15 MHz do 1 MHz	87	0,73 /f	ND
8	od 1 MHz do 10 MHz	87/f ^{0,5}	0,73 /f	ND
9	od 10 MHz do 400 MHz	28	0,073	2
10	od 400 MHz do 2000 MHz	1,375 × f ^{0,5}	0,0037 × f ^{0,5}	f/200
11	od 2 GHz do 300 GHz	61	0,16	10

Oznaczenia:

f - wartość częstotliwości pola elektromagnetycznego z tego samego wiersza kolumny "Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego".

ND - nie dotyczy.

Objaśnienia:

Dopuszczalne poziomy podane w tabeli określono do oceny oddziaływania pól elektromagnetycznych emitowanych podczas użytkowania stałych sieci elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych. Wymagania te nie mają zastosowania do oceny pól elektromagnetycznych emitowanych przez elektryczne urządzenia przenośne i urządzenia użytkowane w mieszkaniach. Ocena oddziaływania pola elektromagnetycznego w środowisku pracy określona jest odrębnymi przepisami.

Dla miejsc dostępnych dla ludności rozumianych jako wszelkie miejsca, z wyjątkiem miejsc, do których dostęp ludności jest zabroniony lub niemożliwy bez użycia sprzętu technicznego, ustalane według istniejącego stanu zagospodarowania i zabudowy nieruchomości - parametry charakteryzujące oddziaływanie pola elektromagnetycznego na środowisko (kolumny 2, 3 i 4 w tabeli 2), reprezentują wartości graniczne natężenia pola elektrycznego i magnetycznego oraz gęstości mocy i odpowiadają:

- 1) wartościom skutecznym natężeń pól elektrycznych E i magnetycznych H o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz, podanym z dokładnością do jednego miejsca znaczącego;
- 2) wartości równoważnej gęstości mocy S dla pól elektromagnetycznych o częstotliwości od 108 MHz do 300 GHz, podanej z dokładnością do jednego miejsca znaczącego po przecinku.

Dla częstotliwości od 100 kHz do 10 GHz wartości E², H² oraz S w tabeli 2 należy uśredniać w ciągu 6 minut, przy czym dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych muszą być dotrzymane w każdym 6-minutowym okresie czasu.

Dla częstotliwości wyższych niż 10 GHz wartości E², H² oraz S w tabeli 2 należy uśredniać w ciągu t minut, przy czym dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych muszą być dotrzymane w dowolnym t-minutowym okresie czasu, gdzie t = 68 / f^{1,05}, f oznacza częstotliwość wyrażoną w GHz.

W przypadku ekspozycji krótkotrwałych, wywoływanych przez pola impulsowe, wartości szczytowe natężeń pól elektrycznych E i magnetycznych H nie powinny przekraczać N-krotności odpowiednich poziomów odniesienia określonych w tabeli 2, przy czym:

- w zakresie częstotliwości do 100 kHz: n = 1,4.

Uwaga: Dla impulsów o czasie trwania t_p należy przyjąć częstotliwość równoważną obliczoną jako f = 1/(2t_p).

- w zakresie częstotliwości od 100 kHz do 10 MHz: n = 10^a, gdzie a = 0,176 + 0,665 × 10g(f/100), f oznacza częstotliwość wyrażoną w kHz.

- w zakresie częstotliwości od 10 MHz do 300 GHz: n = 32.

6.4.1 OCENA SKUTKÓW PROJEKTOWANYCH USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

Uciążliwość bądź szkodliwość sieci oraz urządzeń elektroenergetycznych, nadajników radiowych oraz stacji bazowych telefonii komórkowej dotyczy ludzi, którzy przebywają w strefach wpływu pola elektromagnetycznego.

W obszarze planu nie są przewidywane nowe napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokich napięć, a jedynie utrzymanie istniejących, z możliwością ich modernizacji. Plan utrzymuje również istniejące linie średniego napięcia i stacje transformatorowe, a także dopuszcza budowę nowych.

Istniejące stacje bazowe telefonii komórkowej są uwzględnione w planie, a także jest dopuszczona ich modernizacja. Budowa nowych nadajników jest dopuszczona z uwagi na wymagania przepisów odrębnych.

Przy przestrzeganiu obowiązujących norm dla urządzeń i linii elektroenergetycznych oraz urządzeń radiokomunikacyjnych, radiolokacyjnych i radionawigacyjnych oraz przy uwzględnieniu przy zagospodarowaniu przestrzennym odpowiednich stref bezpieczeństwa od tych urządzeń i linii, nie przewiduje się powstania zagrożeń związanych z elektromagnetycznym promieniowaniem niejonizującym.

6.4.2 ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE UCIAŻLIWOŚCI

Celem ograniczenia ujemnego wpływu pola elektromagnetycznego zaleca się wykluczenie lokalizacji stref zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej przeznaczonej na stały pobyt ludzi w strefach technicznych linii wysokiego napięcia. Rozwiązaniem alternatywnym może być prowadzenie sieci elektroenergetycznych średniego napięcia liniami kablowymi ułożonymi w ziemi.

6.5 ZAGROŻENIE POWIERZCHNI ZIEMI I POKRYWY GLEBOWEJ

Źródłem zanieczyszczenia gleb mogą być: miejsca składowania odpadów, zbiorniki i urządzenia przeładunkowe materiałów niebezpiecznych, ścieki odprowadzane do gruntu bez właściwego oczyszczenia, nadmierne nawożenie. W glebie akumulują się zanieczyszczenia pochodzące z atmosfery-opady pyłu oraz zanieczyszczeń chemicznych, jak wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, przenoszone często na duże odległości. Emisje te pochodzą z takich gałęzi przemysłu jak górnictwo, energetyka, metalurgia, chemia itp. Ponadto skażenie gruntu może nastąpić w pobliżu tras komunikacyjnych w wypadku awarii środków transportu przewożących niebezpieczne materiały i zakładach przemysłowych w wypadku awarii urządzeń lub niewłaściwej eksploatacji instalacji.

Intensywna produkcja rolna, nadmierna chemizacja rolnictwa, stosowanie ciężkiego sprzętu rolniczego, zakłócenie stosunków wodnych i tym podobne działania powodują często naruszenie równowagi istniejącej w środowisku glebowym i w skrajnych przypadkach jego degradację.

Na ogół jednym z podstawowych procesów powodujących degradację gleb i powierzchni ziemi jest zjawisko erozji. Jest to przeważnie zjawisko naturalne, jednak niewłaściwa uprawa oraz likwidacja lasów i zadrzewień może spowodować jego niebezpieczne nasilenie. Na omawianym terenie może występować erozja wodna - spłukiwanie powierzchniowe.

Sposób użytkowania i organizacja przestrzenna obszaru są typowo antropogenicznymi czynnikami wpływającymi na nasilenie procesów erozji wodnej. Największe znaczenie ma tutaj przeciwoerozyjna funkcja roślinności, zabiegi agrotechniczne oraz odpowiedni układ pól i dróg.

6.5.1 OCENA SKUTKÓW PROJEKTOWANYCH USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

Pogorszenie jakości gleb związane będzie głównie z czynnikami antropogenicznymi (skażenie substancjami ropopochodnymi, wycieki ze zbiorników na ścieki). Zanieczyszczenie gleb będzie obejmowało najbliższe sąsiedztwo źródła zanieczyszczenia.

Realizacja ustaleń planu ogólnego, obejmująca powstawanie nowych obiektów kubaturowych i infrastrukturalnych, będzie wiązała się z trudno odwracalnymi zmianami powierzchni terenu (przyrost powierzchni nieprzepuszczalnych, przemieszczanie mas ziemnych) oraz trwałego ubytku pokrywy glebowej i powierzchni biologicznie czynnej.

6.5.2 ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE UCIAŻLIWOŚCI

Celem ograniczenia uciążliwości skierowanej na powierzchnię ziemi i pokrywę glebową plan ogólny ustala maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy oraz minimalny wskaźnik wymaganej powierzchni terenów biologicznie czynnych w strefach mieszkaniowych, usługowych, gospodarczych, zieleni i rekreacji, produkcji rolniczej.

6.6 EMISJA ODPADÓW

Gmina Lubaczów prowadzi indywidualną politykę w zakresie zbiórki i usuwania odpadów komunalnych, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami odrębnymi.

Odpady z terenu gminy zbierane są w sposób selektywny i zagospodarowywane przez uprawnione podmioty gospodarcze.

Z obszaru gminy w 2019 r. odebrano 1142,38 Mg odpadów. Największy udział w ilości odpadów wysegregowanych stanowiły: zmieszane odpady opakowaniowe (209,8 Mg), opakowania ze szkła (86,00 Mg), odpady wielkogabarytowe (78,78 Mg) zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne 20 01 35 (10,365 Mg). Natomiast w PSZOK zebrano 26,43 Mg odpadów.

W PSZOK były przyjmowane nieodpłatnie odpady komunalne takie jak: zużyte baterie, akumulatory, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady z papieru, ze szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz opakowania wielomateriałowe, zużyte opony, odpady ulegające biodegradacji oraz odpady komunalne budowlane i rozbiórkowe, które pochodziły z drobnych prac niewymagających pozwolenia na budowę od gospodarstw położonych na terenie Gminy Lubaczów. Dodatkowo odpady budowlane i rozbiórkowe, zużyty sprzęt elektroniczny i elektryczny oraz odpady wielkogabarytowe odbierane były od właścicieli nieruchomości dwa razy w roku w formie zbiórki objazdowej, tj. sprzed nieruchomości, w terminie określonym w harmonogramie odbioru odpadów.

Powiat lubaczowski, w tym gmina Lubaczów, prowadzi działania w zakresie usuwania występującego na jego terenie azbestu. Na terenie gminy obowiązuje „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Lubaczów na lata 2012 - 2032”. Wg bazy azbestowej na koniec 2019 r. pozostało do unieszkodliwienia 2 049 748 Mg azbestu. Dotychczas usunięto 630,475 Mg.

Na terenie gminy źródłem odpadów przemysłowych są placówki medyczne oraz działalność związana z naprawą pojazdów samochodowych, budownictwem, przetwórstwem przemysłowym, rolnictwem. Część odpadów niebezpiecznych występuje w grupie odpadów komunalnych i ich ilość zwiększa się w tej grupie odpadów poużytkowych, ze względu na środki niebezpieczne (tj. metale ciężkie, związki organiczne i nieorganiczne o wysokiej koncentracji) coraz powszechniej stosowane w produkcji artykułów codziennego użytku takich jak artykuły ogrodnicze, motoryzacyjne, czy środki czystości gospodarstwa domowego.

6.6.1 OCENA SKUTKÓW PROJEKTOWANYCH USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

Realizacja ustaleń planu ogólnego spowoduje wzrost ilości wytwarzanych odpadów w stosunku do stanu obecnego. Oszacowanie wielkości wzrostu ilości wytwarzanych odpadów jest trudne do oszacowania z uwagi na niepewność i zmienność procesów, których skutkiem jest ilość wytwarzanych odpadów. Szacuje się jednak, że ilość wytwarzanych odpadów będzie wzrastać w miarę bogacenia się społeczeństwa, co jest zjawiskiem powszechnym na świecie.

Obecna ilość wytwarzanych i zagospodarowywanych odpadów należy opisać jako niewielką (niecałe tysiąc ton rocznie). Opierając się na przewidzianym w planie wzroście powierzchni terenów przewidzianych pod zabudowę (głównie mieszkaniowych, ale i usługowych) szacuje się ponad dwukrotny wzrost ilości wytwarzanych odpadów.

6.6.2 ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE UCIAŻLIWOŚCI

Ustalenia planu ogólnego mają ograniczony wpływ na gospodarkę odpadami, gdyż jest to obszar, który regulują przepisy odrębne, głównie rangi ustawowej i podstawowej (rozporządzenia, uchwały rady gminy).

6.7 EMISJA ŚCIEKÓW

Kompleksowe zwodociągowanie gminy spowodowało wzrost ilości wytwarzanych ścieków komunalnych w gospodarstwach domowych, które są oczyszczane w kilku funkcjonujących na terenie gminy oczyszczalniach ścieków.

Oczyszczalnia ścieków w m. Załuże funkcjonuje od 2006 r. Obsługuje miejscowości: Antoniki, Bałaje, Mokrzyce, Załuże, Basznia Dolna, Piastowo, Młodów ul. Pilipy, Miasto Lubaczów (część ulicy Przemysłowej). Oczyszczalnia ścieków w m. Krowica Sama funkcjonuje od 2009 r. i obsługuje w pełnym zakresie osiedle po byłym PGR w Krowicy Samej. Oczyszczalnia ścieków w m. Huta Kryształowa funkcjonuje od 2013 r. i obsługuje w pełnym zakresie mieszkańców osiedla Huta Kryształowa.

Tabela 4. Wykaz oczyszczalni ścieków na terenie gminy Lubaczów

Lp.	Nazwa oczyszczalni	Maksymalna przepustowość	Nr działki
1.	Oczyszczalnia ścieków w Załużu	250 m ³ /dobę	1575
2.	Oczyszczalnia ścieków w Krowicy Samej (Osiedle)	22,5 m ³ /dobę	804/2
3.	Oczyszczalnia ścieków w Hucie Kryształowej	10 m ³ /dobę	17/20

Z uwagi na to, że funkcjonowanie powyższych oczyszczalni ścieków nie zaspokaja w pełni zapotrzebowania na oczyszczenie wszystkich ścieków z terenu gminy, część z nich oczyszczanych jest w oczyszczalni w mieście Lubaczów. Od 2000 r. sukcesywnie podłączane są kolejne miejscowości i w chwili obecnej w ten sposób obsługiwane są miejscowości: Dąbków, Opaka, Karolówka, Młodów, Lisie Jamy, Wólka Krowicka. System oczyszczania ścieków obejmuje również wykorzystanie oczyszczalni ścieków w Oleszycach, gdzie trafiają ścieki z miejscowości Hurcze. Ścieki do oczyszczalni w Lubaczowie i Oleszycach tłoczone są z wykorzystaniem systemu przepompowni ścieków.

Tabela 5. Wykaz przepompowni ścieków na terenie gminy Lubaczów

Lp.	Nazwa przepompowni	Miejscowość	Nr działki
1.	Przepompownia ścieków P-1	Antoniki	6/4
2.	Przepompownia ścieków P-1	Bałaje	500
3.	Przepompownia ścieków P-2	Bałaje	399
4.	Przepompownia ścieków P-1	Basznia Dolna, ul. Kolejowa	972
5.	Przepompownia ścieków P-1-1	Basznia Dolna, ul. Sobieskiego	870
6.	Przepompownia ścieków P -2	Basznia Dolna, ul. Sobieskiego	810/3
7.	Przepompownia ścieków P-3	Basznia Dolna, ul. Wiejska	805/4
8.	Przepompownia ścieków P-4	Basznia Dolna, ul. Sportowa	602/2
9.	Przepompownia ścieków P-10	Basznia Dolna, ul. Wiejska	666/26
10.	Przepompownia ścieków P-1	Basznia Górna	1088
11.	Przepompownia ścieków P-2	Basznia Górna	713/2
12.	Przepompownia ścieków P-1	Dąbków	215
13.	Przepompownia ścieków P-2	Dąbków	156
14.	Przepompownia ścieków P-1	Hurcze	97
15.	Przepompownia ścieków P-2	Hurcze	126
16.	Przepompownia ścieków P-1	Karolówka, ul. Sobieskiego	1102
17.	Przepompownia ścieków P-2	Karolówka, ul. Sobieskiego	1204/10
18.	Przepompownia ścieków P-1	Lisie Jamy, ul. Sportowa	368/13
19.	Przepompownia ścieków P-2	Lisie Jamy, ul. Nadrzeczna	1360
20.	Przepompownia ścieków P-3	Lisie Jamy, ul. Smolince	266
21.	Przepompownia ścieków P-4	Lisie Jamy, ul. Długa	800
22.	Przepompownia ścieków P-1	Lubaczów - Młodów	4000
23.	Przepompownia ścieków P-2	Młodów, ul. Błonie	1340/39
24.	Przepompownia ścieków P-3	Młodów ul. Rzeczna	1334/3
25.	Przepompownia ścieków P-4	Młodów ul. Św. Floriana	917
26.	Przepompownia ścieków P-5	Młodów ul. Św. Floriana	877/4

27.	Przepompownia ścieków P-6	Młodów ul. Św. Floriana	938
28.	Przepompownia ścieków P-7	Młodów ul. Św. Floriana	1009/1
29.	Przepompownia ścieków P-8	Młodów ul. Pilipy	239
30.	Przepompownia ścieków P-9	Młodów, ul. Kościuszki	737/1
31.	Przydomowa przepompownia ścieków	Młodów, ul. Św. Floriana	1012
32.	Przydomowa przepompownia ścieków	Młodów, ul. Św. Floriana	924
33.	Przydomowa przepompownia ścieków	Młodów, ul. Św. Floriana	929
34.	Przydomowa przepompownia ścieków	Młodów ul. Szkolna	1022
35.	Przepompownia ścieków P-1	Mokrzyca	281/2
36.	Przepompownia ścieków P-2	Mokrzyca	610
37.	Przepompownia ścieków P-3	Mokrzyca	65/5
38.	Przepompownia ścieków P-1	Opaka	422
39.	Przepompownia ścieków P-2	Opaka	476
40.	Przepompownia ścieków P-3	Opaka	654/52
41.	Przepompownia ścieków P-1	Piastowo - Młodów	776/2
42.	Przepompownia ścieków P-2	Piastowo	1357
43.	Przepompownia ścieków P-1	Podlesie	734/5
44.	Przepompownia ścieków P-1	Tymce	772
45.	Przepompownia ścieków P-2	Tymce	877
46.	Przepompownia ścieków P-3	Tymce	909
47.	Przepompownia ścieków P-1	Wólka Krowicka	862/7
48.	Przepompownia ścieków P-2	Wólka Krowicka	378
49.	Przepompownia ścieków P-3	Załuże	565/2
50.	Przepompownia ścieków P-4	Załuże	1434/2
51.	Przepompownia ścieków P-5	Załuże	784
52.	Przepompownia ścieków P-6	Załuże	1602
53.	Przepompownia ścieków P-7	Załuże	1637
54.	Przepompownia ścieków P-8	Załuże	1106
55.	Przydomowa przepompownia ścieków	Basznia Dolna, ul. Wiejska	627/4
56.	Przydomowa przepompownia ścieków	Lisie Jamy, ul. Wspólna	525
57.	Przydomowa przepompownia ścieków	Podlesie	134/2

Stan infrastruktury kanalizacyjnej w gminie Lubaczów na koniec 2021 r. przedstawiał się następująco:

- długość sieci kanalizacyjnej: ok. 177,0 km
- przyłącza kanalizacyjne do budynków: 1735 szt.
- przepustowość oczyszczalni: 278 m³/dobę,
- do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest 69% gospodarstw domowych.

Wg Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych gminę Lubaczów obejmują trzy aglomeracje:

- Oleszyce, o równoważnej liczbie mieszkańców 6139 (miejscowość Hurcze z oczyszczalnią ścieków w Oleszycach, gmina Oleszyce)¹,
- Załuże, o równoważnej liczbie mieszkańców 2477 (miejscowości Basznia Dolna, Basznia Górna, Piastowo, Bałaje, Antoniki, Młodów, Mokrzyca, Załuże z oczyszczalnią ścieków w miejscowości Załuże, gmina Lubaczów)²,
- Lubaczów, o równoważnej liczbie mieszkańców 16183 (miejscowości Dąbków, Opaka, Lisie Jamy, Wólka Krowicka, Młodów, Karolówka, z oczyszczalnią ścieków w Mieście Lubaczów)³.

¹ Uchwała nr XXXIII/214/2021 Rady Miejskiej w Oleszycach z dnia 29 stycznia 2021 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Oleszyce

² Uchwała nr XXVI/262/2020 Rady Gminy Lubaczów z dnia 10 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Załuże

³ Uchwała Rady Miejskiej w Lubaczowie nr 148/XIII/2019 z dnia 24 października 2019 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Lubaczów

6.7.1 OCENA SKUTKÓW PROJEKTOWANYCH USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

Realizacja ustaleń planu spowoduje wzrost ilości wytwarzanych ścieków bytowych, a także wzrost ilości odprowadzanych wód deszczowych i roztopowe, spływających z powierzchni utwardzonych. Część wód opadowych może być zanieczyszczona substancjami ropopochodnymi – szczególnie z terenów dróg i parkingów.

Prognozuje się, że w przypadku powstawania zabudowy będącej skutkiem ustaleń planu, a jednocześnie braku realizacji odpowiednich inwestycji w zakresie gospodarki wodnościekowej, emisja ścieków będzie miała niekorzystny wpływ na jakość środowiska, obniży komfort miejsca zamieszkania w najbliższym sąsiedztwie źródła zanieczyszczenia. Jednocześnie ryzyko wystąpienia negatywnych oddziaływań ocenia się jako niskie z uwagi na zaplanowaną do realizacji rozbudowę systemu kanalizacji gminnej i obowiązujące w tym zakresie uregulowania przepisów odrębnych, głównie rangi ustawowej i podstawowej (rozporządzenia, uchwały rady gminy).

6.7.2 ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE UCIAŹLIWOŚCI

We wszystkich profilach funkcjonalnych stref planistycznych, w profilu podstawowym, są przewidziane trendy infrastruktury technicznej, co pośrednio doprowadzi do powstawania nowych budowli z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.

6.8 ZAGROŻENIA KOPALIN

Zgodnie z ustawą *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* w planie ogólnym uwzględnia się udokumentowane złoża kopalin. Ustawa nakłada też obowiązek określenia granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, ustalonych na podstawie odrębnych przepisów, czyli także złóż kopalin.

Obowiązek ochrony złóż kopalin nakłada również art. 72. ust. 1 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, który stanowi iż *określając ustalenia planu ogólnego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zapewnia się warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska, w szczególności przez:*

- 1) *ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi, w tym na terenach eksploatacji złóż kopalin, i racjonalnego gospodarowania gruntami;*
- 2) *uwzględnianie obszarów występowania złóż kopalin oraz obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż.*

W przypadku kopalin eksploatowanych z powierzchni głównym zagrożeniem jest uniemożliwienie dostępu do złóż i ich eksploatacji (poprzez trwałe zainwestowanie).

6.9 ZAGROŻENIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Zasoby wodne podlegają ochronie przed zanieczyszczeniem oraz nadmierną i niewłaściwą eksploatacją. Temu celowi służą głównie przepisy ustaw *Prawo wodne* i *Prawo ochrony środowiska*, regulujące korzystanie z wód i zarządzanie wodami. Z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego szczególnie istotne są ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości w związku z ochroną wód przez ustanowienie obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych lub stref ochronnych źródeł lub ujęć wody na podstawie ustawy *Prawo wodne*.

Obecne zagospodarowanie obszaru gminy stwarza pewne zagrożenia dla wód powierzchniowych w postaci:

- spływu zanieczyszczonych wód opadowych i roztopowych, pochodzących z powierzchni nieprzepuszczalnych (drogi, parkingi, stacje paliw),
- odprowadzania nieoczyszczonych ścieków komunalnych z „szczelnych” zbiorników bezodpływowych bezpośrednio na do rzek i potoków,
- nadmiernej chemizacji upraw rolniczych,
- wycieków substancji szkodliwych pochodzących z awarii, w tym substancji ropopochodnych związane z eksploatacją dróg.

6.9.1 OCENA SKUTKÓW PROJEKTOWANYCH USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

Realizacja ustaleń planu ogólnego w zakresie zwiększenia powierzchni zurbanizowanych spowoduje wzrost ilości ścieków sanitarnych, technologicznych i deszczowych w stosunku do stanu obecnego. Ścieki te mogą być przyczyną zanieczyszczenia wód powierzchniowych, szczególnie zważywszy na fakt, że teren gminy nie jest kompleksowo wyposażony w sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Często ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych (często nieuszczelnionych) i okresowo wywożone do gminnej oczyszczalni lub też trafiają wprost do gruntu - bez oczyszczenia. Priorytetem winna być więc budowa systemu kanalizacyjnego, obejmującego wszystkie zwarte tereny osadnicze, w tym realizacja kanalizacji deszczowej oczyszczającej wody opadowe z terenów usługowych i produkcyjnych, a także z dróg i parkingów – nowe źródła zanieczyszczenia, będą miały charakter lokalny i nie przyczynią się do ponadnormatywnego skażenia wód powierzchniowych.

Przy prawidłowym zaprojektowaniu, a następnie wykonaniu i użytkowaniu wszystkich urządzeń służących do odprowadzania oraz oczyszczania wszystkich ścieków, nie przewiduje się powstawania zagrożenia związanego z zanieczyszczeniem środowiska wodnego. Realizacja kanalizacji niewątpliwie wpłynie na poprawę jakości wód powierzchniowych nie tylko na obszarze gminy, ale także w wodach zlewni Lubaczówki i Sanu.

6.9.2 ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE UCIAŹLIWOŚCI

We wszystkich profilach funkcjonalnych stref planistycznych, w profilu podstawowym, są przewidziane trendy infrastruktury technicznej, co pośrednio doprowadzi do powstawania nowych budowli z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.

6.10 ZAGROŻENIA WÓD PODZIEMNYCH

Wody podziemne, podobnie jak wody powierzchniowe, stale podlegają antropopresji. Mogą być narażone na różnego rodzaju czynniki degradujące wpływające na ich jakość i zasobność. Wśród potencjalnych i rzeczywistych źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych występujących na terenie gminy można wyliczyć:

- transportowe: stacje paliw, szlaki komunikacyjne (możliwość przedostawania się związków ropopochodnych, zwiększony ruch samochodów, większe stężenia zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł komunikacyjnych w glebie);
- obszary zlokalizowane w otoczeniu zakładów przemysłowych;
- atmosferyczne: związane z emisją zanieczyszczeń do atmosfery i ich opadem (z uwagi na słabe uprzemysłowienie gminy, zanieczyszczenia atmosferyczne mają charakter drugorzędny i są związane z napływem zanieczyszczeń z innych części województwa oraz województw ościennych);
- naturalne (na skutek zalania przez powódź lub nawalne deszcze i miejsc składowania odpadów, w tym substancji niebezpiecznych).

6.10.1 OCENA SKUTKÓW PROJEKTOWANYCH USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

Realizacja ustaleń planu ogólnego w zakresie zwiększenia powierzchni zurbanizowanych spowoduje wzrost ilości ścieków bytowych i deszczowych w stosunku do stanu obecnego. Ścieki te mogą być przyczyną zanieczyszczenia wód podziemnych. Często ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i okresowo wywożone do gminnej oczyszczalni lub też trafiają wprost do gruntu – bez oczyszczenia. Ocenia się, iż źródła zanieczyszczenia będą jednak miały charakter lokalny i nie przyczynią się do znacznego skażenia wód powierzchniowych.

Cele środowiskowe dla jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 136 to dobry stan chemiczny i dobry stan ilościowy. Ustalenia planu ogólnego są zgodne z ww. celami środowiskowymi – plan w swoich założeniach przewiduje systemowe rozwiązania w zakresie gospodarki ściekowej, co powinno doprowadzić do polepszenia stanu chemicznego wód.

Przy prawidłowym zaprojektowaniu, a następnie wykonaniu i użytkowaniu wszystkich urządzeń służących do odprowadzania oraz oczyszczania ścieków, nie przewiduje się powstawania zagrożenia związanego z zanieczyszczeniem środowiska wodnego.

W planie ogólnym przewidziano tereny dla lokalizacji nowego cmentarza komunalnego w miejscowości Dąbków oraz poszerzenia istniejących cmentarzy w miejscowościach Lisie Jamy, Załuże, Basznia Dolna i Młodów (strefy cmentarzy). Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze teren pod cmentarz powinien być lokalizowany w sposób wykluczający możliwość wywierania szkodliwego wpływu cmentarza na otoczenie. W szczególności na cmentarze należy przeznaczać tereny na krańcach miast, osiedli lub gromad w izolacji od zabudowań, na gruntach przeznaczonych pod zieleń publiczną lub odpowiednich na jej urządzenie, w pobliżu miejscowej sieci komunikacyjnej. Teren cmentarza powinien znajdować się w miarę możliwości na wzniesieniu i nie podlegać zalewom oraz posiadać ukształtowanie umożliwiające łatwy spływ wód deszczowych. Na terenie cmentarza zwierciadło wody gruntowej powinno znajdować się na głębokości nie wyższej niż 2,5 m poniżej powierzchni terenu, przy czym nie może być ono nachylone ku zabudowaniom lub ku zbiornikom albo innym ujęciom wody służącym za źródło zaopatrzenia w wodę do picia i potrzeb gospodarczych (sieć wodociągowa lub studnie). Grunt cmentarza powinien być możliwie przepuszczalny i bez zawartości węglanu wapnia. Miejsce na cmentarz powinno być w miarę możliwości tak wybrane, aby najczęściej spotykane w tym miejscu wiatry wiały od terenów mieszkaniowych w kierunku cmentarza.

Dla nowego cmentarza w Dąbkowie oraz dla poszerzeń istniejących cmentarzy w Lisich Jamach, Załużu i Baszni Dolnej zostały uchwalone miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, poprzedzone szczegółowym rozpoznaniem warunków gruntowo-wodnych, wykonanych w ramach opracowań ekofizjograficznych, które wykazały przydatność terenów dla lokalizacji cmentarzy, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

6.10.2 ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE UCIAŹLIWOŚCI

We wszystkich profilach funkcjonalnych stref planistycznych, w profilu podstawowym, są przewidziane trendy infrastruktury technicznej, co pośrednio doprowadzi do powstawania nowych budowli z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.

6.11 ZAGROŻENIA TOPOKLIMATU

Obecne zagospodarowanie terenu gminy stwarza marginalne zagrożenie dla topoklimatu, spowodowane postępującym zainwestowaniem terenów dotychczas wolnych od zabudowy (przyrost powierzchni pokrytych materiałami nieprzepuszczalnymi, pogorszenie warunków przewietrzania przez wprowadzaną zabudowę).

Pokrycie terenu, sposób użytkowania i uwilgocenie podłoża są czynnikami klimatu kształtującymi jego charakter w mikroskali i w skali lokalnej, głównie poprzez wpływ na zmianę bilansu cieplnego podłoża. Lokalne czynniki rzutują na stan atmosfery bezpośrednio nad określonym rodzajem podłoża, rzadko tylko ich skutki są przenoszone na dalsze okolice. Roślinność oddziałuje bezpośrednio na klimat w mikroskali. Jednak lokalne oddziaływanie powoduje tylko niewielką modyfikację rezultatów działania czynników geograficznych i cyrkulacyjnych, szczególnie przy tak urozmaiconym pokryciu i ukształtowaniu terenu, jakie występuje na terenie gminy. Zagrożenia dla klimatu wynikają tu jedynie z globalnych tendencji tego elementu środowiska. Nie ma lokalnych czynników wpływających negatywnie na klimat, nie planuje się również wprowadzenia zmian zagospodarowania istotnych ze względu na zmiany klimatu.

6.11.1 OCENA SKUTKÓW PROJEKTOWANYCH USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

Wprowadzenie obiektów kubaturowych na tereny dotychczas wolne, częściowo uszczupli wielkość biologicznie czynnych powierzchni, wprowadzając jednocześnie elementy dodatnie w postaci zieleni towarzyszącej obiektom budowlanym. W wyniku wprowadzenia nowej zabudowy zwiększona zostanie szorstkość podłoża, co w niewielki sposób pogorszy warunki przewietrzania obszaru. Przyrost

powierzchni pokrytych materiałami nieprzepuszczalnymi wpłynie na zwiększenie tempa spływu powierzchniowego (lokalne obniżenie wilgotności powietrza).

Urbanizacja terenów przeznaczanych na cele mieszkaniowe, usługowe, produkcyjne, sportu i rekreacji kosztem terenów użytkowanych rolniczo i nieużytków, a dotychczas wolnych od zabudowy, praktycznie nie wpłyną na pogorszenie topoklimatu gminy.

6.11.2 ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE UCIAŻLIWOŚCI

W planie ogólnym dla każdej ze stref planistycznych z zabudową mieszkaniową, usługową, produkcyjną, w zależności od lokalizacji, ustalono zróżnicowane gminne standardy urbanistyczne, m.in. w zakresie maksymalnej intensywności zabudowy oraz minimalnej powierzchni biologicznie czynnej.

6.12 ZAGROŻENIA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Pierwotny krajobraz gminy został częściowo przekształcony w wyniku długotrwałej antropopresji. Naturalne krajobrazy gminy zostały zmienione pod wpływem osadnictwa i działalności gospodarczej. Część lasów została wycięta, a ich powierzchnia przekształcona w tereny rolne i osadnicze. Zagrożenia dla przyrody i krajobrazu wynikają przede wszystkim z czynników antropogenicznych i są nimi:

- 1) tereny zurbanizowane (w połączeniu z brakiem sieci kanalizacyjnej oraz nieszczelnymi zbiornikami okresowo wybieralnymi), które mogą powodować:
 - przekształcanie mikroreliefu oraz zacieranie różnorodności form geologicznych i geomorfologicznych,
 - degradację wód powierzchniowych,
 - postępujące pogorszenie się jakości wód podziemnych tych poziomów wodonośnych, które są słabo izolowane przez warstwy nadległe (w wielu studniach wody są niezdatne do picia ze względu na wysoką zawartość azotanów, a w niektórych azotynów, co oznacza stałą infiltrację ścieków sanitarnych i gnojowicy do wód podziemnych),
 - zanieczyszczanie gleb ściekami i odpadami,
 - zanieczyszczanie powietrza ze źródeł niskiej emisji (głównie paleniska domowe),
 - uszczuplanie powierzchni biologicznie czynnej,
 - przerywanie i zawężanie ciągów (korytarzy) ekologicznych,
 - przekształcanie i dogęszczanie układów historycznych oraz wprowadzanie w ich obręb dysharmonijnych form zabudowy,
 - degradacja fizjonomii krajobrazu poprzez rozpraszenie zabudowy,
 - zasłanianie ciągów, punktów i przedpoli widokowych;
- 2) elektroenergetyczne linie przesyłowe wysokich i średnich napięć oraz wieże telefonii komórkowej (budowle te stanowią elementy dysharmonijne dla krajobrazu);
- 3) gospodarka rolna:
 - bezpośrednie i pośrednie zanieczyszczenia wód poprzez spływy powierzchniowe nawozów i środków ochrony roślin,
 - recesja tradycyjnych form gospodarki rolniczej, szczególnie pasterskiej i łąkowej co w perspektywie kilkunastu lat doprowadzi do wyginięcia szeregu cennych zbiorowisk półnaturalnych oraz związanych z nimi stanowisk gatunków rzadkich,
 - rozwój erozji na stokach o nachyleniu powyżej 10°;
- 4) gospodarka leśna:
 - wylesienia,
 - obniżenie retencji,
 - rozdrobnienie kompleksów leśnych,

- zmiany w składzie gatunkowym drzewostanów;
- 5) komunikacja (drogi główne i zbiorcze):
 - zanieczyszczenia powietrza emisjami pyłowo-gazowymi,
 - hałas,
 - kolizje ze zwierzyną.

Głównym zagrożeniem dla prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego na omawianym obszarze jest rozbudowa terenów osadniczych w obszarach leśnych i przyleśnych oraz wzdłuż cieków wodnych. Zbyt duże zbliżenie do zwartej ściany lasu oraz wnikanie w głąb zbiorowisk towarzyszących ciekom może spowodować nieodwracalne zmiany w tych ekosystemach. Uszczupleniu lub zanikowi mogą ulec strefy ekotonowe na granicy las - łąka, las - pole o szczególnie bogatej florze i faunie. Zniszczeniu mogą ulec zadrzewienia łąkowe porastające wzdłuż koryt potoków oraz mogą zmienić się dotychczasowe stosunki wodne, w sumie powodując zaburzenie specyficznych warunków siedliskowych wzdłuż cieków, skutkujące zmianą zamieszkującej tu obecnie flory i fauny.

Otwarte przedpola kompleksów leśnych (łąki i pola uprawne) należy utrzymać wolne od zabudowy - celem zachowania dalekich wglądów krajobrazowych oraz wyraźnej strefy buforowej od granicy lasu. Strefa buforowa będzie również zabezpieczać zachowanie bioróżnorodności flory i fauny na styku zbiorowisk leśnych i łąkowych oraz zapewniać prawidłowe przewietrzanie terenu.

Niekorzystne przekształcenie krajobrazu mogą również wywoływać niewłaściwie usytuowane maszty anten nadawczych telefonii bezprzewodowej oraz innych urządzeń radiokomunikacyjnych czy radionawigacyjnych, które z uwagi na sposób działania są lokalizowane ponad otaczającym zainwestowaniem, ale także powyżej lokalnych wzniesień terenu, a więc najlepiej w najwyższej położonych punktach (np. na szczytach wzniesień). Cała gmina posiada dość urozmaiconą rzeźbę terenu, toteż lokalizacja anten telefonii komórkowej może stanowić niekorzystny element krajobrazu.

Zagrożeniem dla walorów krajobrazowych mogą też być niewłaściwie ustalone wymogi dotyczące formy i gabarytów nowej i modernizowanej zabudowy, odbiegając od standardów architektury lokalnej.

Rezerwat przyrody „Kamienne”

Zadaniem rezerwatu jest ochrona ze względów naukowych, dydaktycznych i przyrodniczych zespołu świetlistej dąbrowy *Potentillo albae-Quercetum* z licznymi chronionymi i rzadkimi roślinami w runie.

Zagrożeniem dla funkcjonowania ekosystemu rezerwatu są:

- zagrożenia antropogeniczne - zaśmiecanie, zbaczanie z wyznaczonego szlaku ruchu pieszego i rowerowego, zadeptywanie i rozjeżdżanie terenu rezerwatu,
- nadmierny rozwój warstwy podszytu (leszczyna, kruszyna, naloty i podrostry bukowe), miejscowa ekspansja czeremchy amerykańskiej,
- uszkodzenia drzew przez bobry,
- zagrożenia naturalne (wiatr, okiść śnieżna) mogące mieć negatywny wpływ na przebieg procesów przyrodniczych.

Roztoczański Obszar Chronionego Krajobrazu

Podstawowym źródłem niekorzystnych zmian dla krajobrazu jest niekontrolowany rozwój zabudowy – głównie przeznaczonej dla indywidualnego budownictwa mieszkaniowego i usługowego.

Rozlewanie się zabudowy może powodować:

- ograniczenie rozległości otwarc widokowych,
- ograniczenie „dostępności krajobrazowej” (brak możliwości wglądu w tereny otwarte przez zabudowę otoczenia dróg),
- zamknięcie większość wnętr krajobrazowych przez tereny zabudowane.

Zmiana krajobrazu obszarów osadniczych uzależniona jest od sposobu zabudowy i zagospodarowania terenu. Ustalenia dotyczące formy architektonicznej i intensywności zabudowy, ograniczają możliwość powstania obiektów o niekorzystnym wpływie na krajobraz, dominujących w kategorii panoram krajobrazu jak i na przestrzeń kształtowanych wewnątrz krajobrazowych.

Natura 2000 PLH180017 Horyniec

Zagrożeniem dla funkcjonowania obszaru są:

- zaniechanie użytkowania łąk i wynikające z tego uruchomienie procesów sukcesyjnych oraz intensyfikacja użytkowania, w tym podsiewanie, nawożenie i zbyt wczesne koszenie oraz zalesianie,
- zbyt intensywna eksploracja jaskiń, wandalizm, erozja i ruchy masowe zboczy,
- dla siedlisk leśnych będących przedmiotem ochrony obszaru (buczyny żyzne i grądy) zagrożenia wiążą się m.in. z gospodarką leśną - niedoborem martwego drewna oraz obecnością sosny w drzewostanie, wprowadzania gatunków obcych,
- przypadki zaśmiecania, wysypywania gruzu i nadmiernego wydeptywania,
- dla nietoperzy w ich schronieniach zimowych: duża zmienność warunków mikroklimatycznych, penetracja przez człowieka w okresie zimowym, oraz niekorzystne zmiany w najbliższym otoczeniu schronień; istotnym zagrożeniem jest także ograniczenie arealu i przerwanie ciągłości zadrzewień w sąsiedztwie schronień zimowych tych zwierząt,
- w odniesieniu do kolonii rozrodzkiej nocka dużego głównym zagrożeniem jest brak optymalnych warunków do odtworzenia kolonii rozrodzkiej tego gatunku na strychu budynku klasztornego i w kościele oo. Franciszkanów w Horyńcu-Zdroju w tym zanieczyszczenie światłem,
- dla dużych drapieżników w obszarze (wilków) jest duże zagęszczenie dróg publicznych dopuszczonych do ruchu w ciągu całego roku oraz intensyfikacja ruchu kołowego.

Natura 2000 PLH180024 Łukawiec

Zagrożeniem dla funkcjonowania obszaru jest:

- na obecną chwilę największe zagrożenie zdają się mieć zmiana stosunków wodnych (zarówno obniżenie poziomu jak i podwyższenie poziomu wód gruntowych ekspansja gatunków rodzimych (w tym krzewów i drzew) w wyniku sukcesji, a także wkraczanie taksonów inwazyjnych,
- zaniechanie koszenia (które jest podstawą utrzymania łąk w odpowiednim stanie, gdyż są one siedliskami półnaturalnymi). Z drugiej strony również zbyt intensywne koszenie łąk trzęślicowych, jako zagrożenie potencjalne, jest równie szkodliwe wypierane są gatunki mało odporne na częste skaszenie skutkiem czego powstają wielokośne łąki gospodarcze. Podobne skutki przynosi intensywne nawożenie,
- zmiana stosunków wodnych; przesuszenie ułatwia wnikanie rodzimych gatunków ekspansywnych,
- szkody spowodowane przez zwierzynę łowną oraz zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; potencjalnym zagrożeniem może być odnawianie lasu po wycince gatunkami obcymi ekologicznie, a także naturalne katastrofy tj. wiatrolomy, okiść, przymrozki. Kolejnym zagrożeniem może być przerzedzenie drzewostanu.

Użytki ekologiczne

Zagrożone są przez zmianę użytkowania, w tym np. osuszaniem, zajmowaniem na cele produkcyjne, zalesianiem (łąki śródleśne), a także nadmierną antropopresją.

Pomniki przyrody

Prowadzenie robót budowlanych w bezpośrednim sąsiedztwie pomników przyrody, może prowadzić do ich uszkodzenia lub zniszczenia.

Krajobrazy priorytetowe

Południowo-wschodnia część gminy obejmująca fragment doliny Lubaczówki, w miejscowości Nowa Grobla, została objęta krajobrazem priorytetowym pn. „Dolina Lubaczówki i Solotwy (587)”:

KOD JEDNOSTKI: 18-512.49-07

MEZOREGION: Płaskowyż Tarnogrodzki

RZEŻBA TERENU: Krajobrazy dolin

TYP KRAJOBRAZU: 2. Bagienno-łąkowe - głównie bezleśne

PODTYP KRAJOBRAZU: 2a. Z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk

Krajobraz położony jest w powiecie lubaczowskim i obejmuje obszary położone w dolinie rzek Lubaczówki i Sołotwy oraz ich dopływów. Równocześnie obejmuje swoim zasięgiem miejscowości: Podemsczyzna, Tymce, Załuże, Basznia Dolna, Basznia Górna, Huta Kryształowa, Lubaczów, Lisie Jamy, Budomierz, Opaka, Szczutków, Niwa. Należy do regionu etnograficznego tzw. Pogranicza Nadszańskie. Znajduje się w granicach Południoworoztoczańskiego Parku Krajobrazowego, Roztoczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Przez krajobraz przebiega korytarz ekologiczny Nizina Sandomierska.

Funkcja – mieszkalno-gospodarcza.

Rodzaj – Rozproszona zabudowa wiejska, zagrodowa.

Spójność obszarowa – Obiekty o znacznych wartościach historycznych i architektonicznych charakteryzujących się występowaniem cech mieszanych, właściwych dla zamieszkującej tu w przeszłości ludności polskiej i ukraińskiej wplecione są w liczne zbiorowiska nieleśne, łąki i pastwiska, grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi, ze stałym elementem zarośli łągowych i olsów. Najstarsze wzmianki o miejscowościach występujących w terenie datowane są na XV wiek.

Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania krajobrazu priorytetowego:

- 1) Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:
 - Zachowanie istniejących ekosystemów ekstensywnie użytkowanych łąk oraz przeciwdziałanie ich degradacji.
 - Zachowanie istniejących lądowych ekosystemów hydrogenicznych oraz przeciwdziałanie ich degradacji, w tym osuszania.
 - Kształtowanie systemu przyrodniczego, zachowanie jego spójności przestrzennej.
 - Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.
 - Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.
 - Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III.
 - Ograniczanie zainwestowania terenów zagrożonych powodzią.
 - Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu.
 - Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu.
 - Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników JST w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
- 2) Rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu, w zakresie:
 - a) Rozpoczęcia, kontynuacji lub zaniechania różnych form gospodarowania terenem, w tym działalności rolniczej, leśnej oraz gospodarki wodnej:
 - Zachowanie/utrzymanie obecnego charakteru krajobrazu.
 - Przeciwdziałanie sukcesji naturalnej.
 - Kontynuacja gospodarki wodnej, rolniczej i leśnej.
 - Utrzymanie ekosystemów łąkowych.
 - Utrzymanie struktury ekologicznej krajobrazu.
 - b) Zabiegów renaturalizacyjnych oraz zabiegów odnowy obiektów kultury materialnej:

- Utrzymanie/przywracanie do właściwego stanu ochrony chronionych gatunków siedlisk przyrodniczych, chronionych gatunków roślin, grzybów, zwierząt i ich siedlisk.
 - Zapobieganie sukcesji naturalnej.
 - Po zakończeniu eksploatacji złoża przeprowadzenie rekultywacji terenu.
- c) Koordynacji działań podejmowanych dla osiągnięcia celów występujących na danym obszarze objętym formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, oraz form ochrony zabytków, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:
- Realizacja wszelkich przedsięwzięć w sposób niepowodujący znaczących oddziaływań dla celów i przedmiotów ochrony ustanowionych dla poszczególnych obszarów objętych ochroną.
 - Podejmowanie działań prowadzących do osiągnięcia celów wyznaczonych dla obszarów chronionych.
 - Integracja działań podejmowanych przez instytucje zajmujące się ochroną przyrody, w tym współpraca, wymiana informacji i koordynacja podejmowanych działań.
- d) Konieczności podejmowania działań mających na celu utrzymanie dotychczasowej funkcji danego krajobrazu, w tym funkcji korytarzy ekologicznych:
- Utrzymanie ekosystemów łąk użytkowanych ekstensywnie pełniących funkcje przyrodnicze i krajobrazowe w celu ochrony gatunków związanych z tymi ekosystemami.
 - Zachowanie powiązań przyrodniczych między istniejącymi siedliskami w celu ochrony różnorodności biologicznej.
 - Stosowanie zabiegów ukierunkowanych na zatrzymanie lub spowolnienie odpływu wód.

6.12.1 OCENA SKUTKÓW PROJEKTOWANYCH USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

Kształtowanie kierunków rozwojowych każdej gminy w aspekcie przestrzennym opiera się przede wszystkim na warunkach środowiska przyrodniczego i istniejącym stanie zainwestowania. Już w samym założeniu rozwój obu tych kierunków pozostaje we wzajemnym konflikcie, gdyż rozwój gospodarczy to realizacja funkcji mieszkaniowych, usługowych, rozwój procesów wytwórczych, intensyfikacja produkcji rolnej, budowa infrastruktury technicznej, co wiąże się z ekspansją w środowisku przyrodniczym, przekształcaniem go na potrzeby ludzkie, eksploataowaniem, zubażaniem i zanieczyszczaniem.

Rozwój ekologiczny zaś to przede wszystkim ochrona zasobów przyrody, ochrona krajobrazu, dóbr kultury materialnej, gruntów rolnych, leśnych itp., czyli krótko mówiąc brak ingerencji w środowisku. Stąd zakładany w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym cel – zrównoważony rozwój – wskazuje na zachowanie właściwej równowagi pomiędzy procesami inwestycyjnymi a poszanowaniem praw natury. Obowiązująca zasada ekorozwoju oznacza ukierunkowanie rozwoju struktury przestrzennej oraz infrastruktury technicznej w sposób harmonizujący ze środowiskiem, uwzględniający uwarunkowania przyrodnicze, zapewniający ochronę procesów ekologicznych i racjonalną gospodarkę zasobami – w tym przestrzenią. Zobowiązuje równocześnie do optymalnego dostosowania fonu rozwoju struktury do lokalnych cech środowiska.

Oceniając wpływ przeznaczenia stref w tworzonej planie ogólnym, pod kątem ochrony walorów środowiska przyrodniczego, należy stwierdzić, że niekorzystne oddziaływanie antropogeniczne na środowisko nie powinno zwiększyć się znacząco. Jest to wynikiem sytuacji, że głównie następuje poszerzenie istniejących jednostek osadniczych o podobnym przeznaczeniu, przy niewielkim wprowadzeniu zupełnie nowych sposobów zagospodarowania. W wyniku realizacji zamierzeń planistycznych nie powinny powstać źródła zanieczyszczeń o wielkości mogącej mieć znaczny negatywny wpływ na środowisko oraz zdrowie ludzi, w tym na obszary prawnie chronione oraz cenne przyrodniczo. Wprowadzone proponowane rozwiązania planistyczne nie eliminują w całości możliwych zagrożeń, ale z pewnością w sposób maksymalny ograniczają wpływ tych uciążliwości na środowisko przyrodnicze i zdrowie ludzi. Przestrzeganie zawartych w planie ustaleń zminimalizuje negatywny wpływ nowego zagospodarowania, dzięki czemu nie pogorszy się w znaczący sposób stan

środowiska, zarówno w obrębie gminy, jak i na terenach sąsiednich, nie wystąpi więc zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi. Obiekty w trakcie ich budowy i eksploatacji dostosowane będą do wymagań stawianych ustawami z zakresu ochrony środowiska, a właściciele będą zobowiązani stosować takie rozwiązania techniczne i organizacyjne, aby zapewniać ochronę wszystkich elementów środowiska. Nowe zagospodarowanie będzie zgodne z zasadami ochrony środowiska obowiązującymi na terenie gminy, których nadrzędnym celem jest ochrona walorów przyrodniczych. Planowane wykorzystanie terenu nie będzie też kolidować z zagospodarowaniem sąsiednich gmin, czyli nie wpłynie negatywnie na obszary przyległe, a w szczególności nie będzie naruszać wartości przyrodniczych oraz walorów krajobrazowych okolicy.

Rezerваты przyrody

Określona w planie ogólnym strefa otwarta dla rezerwatu, została dostosowana do zasięgu terytorialnego i obejmuje tereny leśne. Tereny te są pozbawione możliwości zabudowy i uwzględniają wymagania wynikające z aktów ustanawiających rezerwat oraz przepisów ustawy o *ochronie przyrody*.

Plan ogólny nie będzie miał negatywnego wpływu na zasoby oraz funkcjonowanie rezerwatów.

Obszar chronionego krajobrazu

Podstawowym źródłem zmian krajobrazu będzie rozwój terenów przeznaczonych pod zainwestowanie – głównie przeznaczonych dla budownictwa mieszkaniowego i usługowego, zwłaszcza rozszerzających układy istniejące wzdłuż dróg. Spowoduje to:

- ograniczenie rozległości otwarc widokowych,
- ograniczenie „dostępności krajobrazowej” - brak możliwości wglądu w tereny otwarte przez zabudowę otoczenia dróg,
- zamknięcie większość wnętr krajobrazowych przez tereny zabudowane.

Zmiana krajobrazu obszarów osiedleńczych uzależniona będzie od sposobu zabudowy i zagospodarowania terenu. Ustalenia dotyczące formy architektonicznej i intensywności zabudowy, ograniczają możliwość powstania obiektów o wybitnie niekorzystnym wpływie na krajobraz, dominujących w kategorii panoram krajobrazu jak i na przestrzeń kształtowanych wnętr architektonicznych.

Biorąc pod uwagę, że:

- dopuszczalna wysokość zabudowy uniemożliwi przekroczenie skali istniejącej zabudowy,
- zdecydowaną większość powierzchni zajmą tereny zabudowy niskiej intensywności, co ułatwi kształtowanie zieleni wysokiej na zabudowanych działkach,

zmiany krajobrazu spowodowane przez nową zabudowę mieszkaniową będą mieć w dużej mierze charakter porządkujący istniejące zespoły przestrzenne.

Korzystnym ustaleniem planu ogólnego, pod względem oddziaływań na walory krajobrazu i ład przestrzenny gminy, jest zakaz budowy budynków w obszarach pól uprawnych i użytków zielonych. Ustalenie to jest skutecznym narzędziem ochrony krajobrazu.

Obszary Natura 2000

Dla obszarów Natura 2000 plan ogólny przewiduje głównie strefy otwarte. We fragmentach obszaru „Horyniec” plan przewiduje przeznaczenie dla terenów zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej oraz gospodarczej. Biorąc pod uwagę niewielką skalę planowanych do zmiany przeznaczenia terenów, ekstensywny charakter nowej zabudowy, rozległe granice obszaru, ustalenia planu ogólnego nie powinny mieć negatywnego wpływu na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność.

Użytki ekologiczne

Dla użytków ekologicznych plan ogólny przewiduje głównie strefy otwarte z zakazem zabudowy. Ustalenia planu nie będą miały negatywnego wpływu na użytki ekologiczne.

Pomniki przyrody

Pomniki przyrody znajdują się głównie w strefach otwartych, zieleni i rekreacji, cmentarzy oraz w strefach zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej i usługowej. Prowadzenie prac budowlanych w bezpośrednim sąsiedztwie pomników przyrody, może prowadzić do ich uszkodzenia

lub zniszczenia. Prawdopodobieństwo zniszczenia lub uszkodzenia jest niewielkie i wynika bardziej z przypadku niż celowego działania bądź charakterystyki samych terenów.

Korytarze ekologiczne

Przez obszar gminy przebiega korytarz o znaczeniu wojewódzkim w kierunku wschód-zachód i północ-południe, przez kompleksy leśne i tereny otwarte wzdłuż południowej, wschodniej i zachodniej granicy gminy. W obszarze gminy brak jest sztucznych barier ograniczających możliwość migracji dużych zwierząt.

Ustalenia planu ogólnego zachowują ciągłość regionalnych korytarzy ekologicznych, pozostawiając pas terenów wolnych od zabudowy. Wprowadzana ustaleniami planu zabudowa nie ograniczy swobody migracji zwierząt – funkcjonowanie korytarzy nie zostanie przerwane lub zakłócone co zostało wskazane na załączniku graficznym do prognozy.

Ustalenia planu ogólnego dla korytarza w zdecydowanej większości przewidują tereny wyłączone z zabudowy (strefa otwarta), a plan w obecnym kształcie nie powinien negatywnie wpływać na funkcjonowanie korytarza – zmiana przeznaczenia terenów zachodzi w niewielkiej skali, a charakterystyka planowanej zabudowy nie powinna generować znaczących uciążliwości.

W zakresie wewnętrznych powiązań przyrodniczych obszaru gminy, plan ogólny zachowuje lokalne korytarze ekologiczne łączące zwarte obszary kompleksów leśnych z terenami otwartymi użytkowanymi rolniczo lub odlogowanymi, które ulegają sukcesji leśnej.

6.12.2 ROZWIĄZANIA ELIMINUJĄCE LUB OGRANICZAJĄCE NEGATYWNE UCIAŻLIWOŚCI

W planie ogólnym dla każdej ze stref planistycznych, w zależności od lokalizacji, ustalono zróżnicowane gminne standardy urbanistyczne, m.in. w zakresie maksymalnej intensywności zabudowy oraz minimalnej powierzchni biologicznie czynnej.

6.13 SKUTKI REALIZACJI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO NA KOMPONENTY ŚRODOWISKA

Kształtowanie kierunków rozwoju każdej gminy w aspekcie przestrzennym opiera się przede wszystkim na warunkach środowiska przyrodniczego i istniejącym stanie zainwestowania. Już w samym założeniu rozwój obu tych kierunków pozostaje we wzajemnym konflikcie, gdyż rozwój gospodarczy to realizacja funkcji mieszkaniowych, usługowych, rozwój procesów wytwórczych, intensyfikacja produkcji rolnej, budowa infrastruktury technicznej, co wiąże się z ekspansją w środowisku przyrodniczym, przekształcaniem go na potrzeby ludzkie, eksploatacją, zubażaniem i zanieczyszczeniem.

Rozwój ekologiczny to przede wszystkim ochrona zasobów przyrody, ochrona krajobrazu, dóbr kultury materialnej, gruntów rolnych, leśnych itp., czyli krótko mówiąc brak ingerencji w środowisku. Stąd zakładany w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym cel – ład przestrzenny i zrównoważony rozwój - wskazuje na zachowanie właściwej równowagi pomiędzy procesami inwestycyjnymi a poszanowaniem praw natury. Obowiązująca zasada ekorozwoju oznacza ukierunkowanie rozwoju struktury przestrzennej oraz infrastruktury technicznej w sposób harmonizujący ze środowiskiem, uwzględniający uwarunkowania przyrodnicze, zapewniający ochronę procesów ekologicznych i racjonalną gospodarkę zasobami - w tym przestrzenią. Zobowiązuje równocześnie do optymalnego dostosowania fonu rozwoju struktury do lokalnych cech środowiska.

Oceniając wpływ stref planistycznych w tworzonego planie ogólnym pod kątem ochrony walorów środowiska przyrodniczego należy stwierdzić, że niekorzystne oddziaływanie antropogeniczne na środowisko nie powinno zwiększyć się znacząco. Jest to wynikiem sytuacji, że głównie następuje poszerzenie istniejących jednostek planistycznych o podobnym przeznaczeniu, przy niewielkim wprowadzeniu zupełnie nowych sposobów zagospodarowania. W wyniku realizacji zamierzeń planistycznych nie powinny powstać źródła zanieczyszczeń o wielkości mogącej mieć znaczny negatywny wpływ na środowisko oraz zdrowie ludzi, w tym na obszary prawnie chronione oraz cenne przyrodniczo. Wprowadzone proponowane rozwiązania planistyczne nie eliminują w całości możliwych zagrożeń, ale z pewnością w pewien sposób ograniczają wpływ tych uciążliwości na środowisko przyrodnicze i zdrowie ludzi. Przestrzeganie zawartych w planie standardów urbanistycznych winno dać skutek, że negatywny wpływ nowego zagospodarowania będzie zminimalizowany, dzięki czemu

nie pogorszy się w znaczący sposób stan środowiska, zarówno w obrębie terenów będących przedmiotem planu, jak i na terenach sąsiednich, nie będzie więc zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi. Obiekty w trakcie ich budowy i eksploatacji dostosowane będą do wymagań stawianych ustawami z zakresu ochrony środowiska, a właściciele będą zobowiązani stosować takie rozwiązania techniczne i organizacyjne, aby zapewniać ochronę wszystkich elementów środowiska. Wypełnienie wszystkich standardów podanych w planie ogólnym ma sprawić, że nowe zagospodarowanie będzie zgodne z zasadami ochrony środowiska obowiązującymi na terenie gminy, których nadrzędnym celem jest ochrona walorów przyrodniczych. Planowane wykorzystanie terenu nie będzie też kolidować z zagospodarowaniem sąsiednich gmin, czyli nie wpłynie negatywnie na obszary przyległe, a w szczególności nie będzie naruszać wartości przyrodniczych oraz walorów krajobrazowych okolicy.

Poniżej przedstawiono te skutki realizacji ustaleń planu ogólnego, które będą wywierały najbardziej znaczące oddziaływanie na środowisko. Uwzględniając planowane rozwiązania, oddziaływania na środowisko wynikające z etapu budowy i eksploatacji przedsięwzięcia będą miały charakter określony w poniższej tabeli:

Typ oddziaływań	Etap budowy	Etap eksploatacji
bezpośrednie	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost poziomu hałasu związanego z pracami budowlanymi (zabudowa kubaturowa, drogi – infrastruktura techniczna itp.), - pylenie z powierzchni odkrytych, miejsc składowania materiałów sypkich i obiektów w budowie, - zanieczyszczenie powietrza spalinami, - zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej 	<ul style="list-style-type: none"> - generowanie ruchu pojazdów na terenach nowo zainwestowanych, - wzrost ilości odprowadzanych ścieków opadowych z powierzchni szczelnych, - wzrost ilości wytwarzanych odpadów, - rozszerzenie strefy oddziaływania hałasu komunikacyjnego oraz „komunalno-bytowego”
pośrednie	<ul style="list-style-type: none"> - nie występują lub brak znaczących oddziaływań 	<ul style="list-style-type: none"> - generowanie ruchu pojazdów na terenach sąsiadujących z terenami nowo zainwestowanymi, - poprawienie jakości wód oraz gleb po wprowadzeniu systemu kanalizacji miejskiej na obszarach południowych
wtórne	<ul style="list-style-type: none"> - nie występują lub brak znaczących oddziaływań 	<ul style="list-style-type: none"> - nie występują lub brak znaczących oddziaływań
skumulowane	<ul style="list-style-type: none"> - nie występują lub brak znaczących oddziaływań 	<ul style="list-style-type: none"> - nie występują lub brak znaczących oddziaływań
krótkoterminowe	<ul style="list-style-type: none"> - hałas budowlany, - zanieczyszczenie powietrza, - odpady budowlane 	<ul style="list-style-type: none"> - nie występują lub brak znaczących oddziaływań w stosunku do stanu aktualnego - zagospodarowania
długoterminowe	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej, - zmniejszenie powierzchni obszarów rolniczych 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalne zmiany jakości krajobrazu, - zmiany fizykochemiczne gleb
stałe	<ul style="list-style-type: none"> - zmiany ukształtowania powierzchni terenu 	<ul style="list-style-type: none"> - niewielka zmiana klimatu lokalnego
chwilowe	<ul style="list-style-type: none"> - powstawanie odpadów „budowlanych” oraz gruntu z wykopów 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie natężenia ruchu komunikacyjnego

W odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska, oddziaływanie planu ogólnego przedstawiać się będą następująco:

- człowiek:
 - na etapie realizacji planu ogólnego oddziaływania, ze względu na przeważnie nieznaczną odległość terenu budowy od istniejącej zabudowy, wystąpią lokalnie oddziaływania dla mieszkańców i okresowe pogorszenie warunków życia (hałas, wzrost zanieczyszczenie powietrza itp.),
 - na etapie po zrealizowaniu głównych założeń planu ogólnego (stan docelowy) oddziaływania będą pośrednie, trwałe, tj. bez istotnych zmian w stosunku do stanu istniejącego;
- świat zwierząt:
 - na etapie realizacji planu ogólnego oddziaływania będą bezpośrednie, krótkookresowe, stosunkowo mało znaczące, w większości odwracalne,

- na etapie po zrealizowaniu głównych założeń planu ogólnego (stan docelowy) oddziaływania będą pośrednie, stałe, o średnim stopniu oddziaływania i określonym tylko do niektórych gatunków zwierząt;
- rośliny:
 - na etapie realizacji planu ogólnego oddziaływania będą bezpośrednie, krótkookresowe, w większości nieodwracalne,
 - na etapie po zrealizowaniu głównych założeń planu ogólnego (stan docelowy) oddziaływania będą pośrednie, stałe, o bardzo małym stopniu oddziaływania;
- powierzchnia ziemi i warunki gruntowo-wodne:
 - na etapie realizacji planu ogólnego oddziaływania będą znaczące, bezpośrednie, krótkotrwałe i nieodwracalne w obszarze zainwestowanym,
 - na etapie po zrealizowaniu głównych założeń planu ogólnego (stan docelowy) oddziaływania będą pośrednie, stałe i o małym stopniu oddziaływania;
- wody:
 - na etapie realizacji planu ogólnego oddziaływania będą pośrednie, krótkookresowe, odwracalne i o bardzo małym stopniu oddziaływania,
 - na etapie po zrealizowaniu głównych założeń planu ogólnego (stan docelowy) oddziaływania będą pośrednie, stałe;
- powietrze:
 - na etapie realizacji planu ogólnego oddziaływania będą bezpośrednie, krótkookresowe, odwracalne, znaczące, lecz ograniczone do terenów przeznaczonych pod zabudowę i bezpośrednio w jej otoczeniu,
 - na etapie po zrealizowaniu głównych założeń planu ogólnego (stan docelowy) oddziaływania będą bezpośrednie, stałe, o bardzo małym stopniu oddziaływania;
- hałas i wibracje:
 - na etapie realizacji planu ogólnego oddziaływania będą bezpośrednie, krótkookresowe, odwracalne,
 - na etapie po zrealizowaniu głównych założeń planu ogólnego (stan docelowy) oddziaływania będą bezpośrednie, zmienne w zależności od natężenia ruchu komunikacyjnego;
- promieniowanie elektromagnetyczne:
 - na etapie realizacji planu ogólnego i eksploatacji brak ponadnormatywnych oddziaływań na środowisko i zdrowie człowieka;
- zabytki i dobra kultury:
 - na etapie realizacji planu ogólnego i eksploatacji brak istotnych oddziaływań;
- krajobraz:
 - na etapie realizacji planu ogólnego oddziaływania będą bezpośrednie, nieodwracalne, krótkookresowe,
 - na etapie po zrealizowaniu głównych założeń planu ogólnego (stan docelowy) oddziaływania będą pośrednie, nieodwracalne, długookresowe lub stałe.

6.14 ZAGROŻENIE ŚRODOWISKA W SYTUACJI WYSTĄPIENIA NIEBEZPIECZNYCH AWARII

Zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska* przez poważną awarię rozumie się takie zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska albo powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Według informacji podawanych przez Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska najwięcej poważnych awarii zdarza się w transporcie (ponad połowa wszystkich tego typu zdarzeń), gdzie zagrożeniem mogą być wypadki i kolizje drogowe, w których biorą udział samochody przewożące materiały toksyczne, wybuchowe, łatwo palne i inne niebezpieczne. Około 30 % poważnych awarii odnotowuje się też w zakładach przemysłowych czy obiektach, gdzie zagrożenie mogą stanowić np. instalacje zawierające zbiorniki do przechowywania substancji niebezpiecznych.

Zgodnie z art. 73 ust. 3 ustawy *Prawo ochrony środowiska* w granicach administracyjnych miast oraz w obrębie zwartej zabudowy wsi nie należy lokalizować zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii (z wyjątkiem obszarów określanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako tereny produkcyjne, magazynowe lub składowe, jeśli w dyspozycjach planów brak ograniczeń dotyczących tych zakładów). Zakłady te winny być sytuowane w bezpiecznej odległości od terenów mieszkaniowych i użyteczności publicznej, a także od obszarów chronionych przyrodniczo oraz stref ochronnych ujęć wód i obszarów ochronnych wód podziemnych. W przypadku zakładów istniejących ich rozbudowa jest dopuszczalna pod warunkiem, że doprowadzi ona do ograniczenia zagrożenia dla zdrowia ludzi, w tym wystąpienia poważnych awarii.

Lista rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii, określona jest w rozporządzeniu Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w *sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej*.

Biorąc pod uwagę istniejące i planowane zagospodarowanie obszaru gminy można stwierdzić, iż istnieje potencjalne zagrożenie powstania poważnych awarii wynikających z sąsiedztwa drogi powiatowej, choć z uwagi na ogólnokrajową niewielką liczbę zdarzeń stwarzających zagrożenie (średnio ok. 200 rocznie), prawdopodobieństwo powstania ich właśnie w obszarze planu ogólnego jest niewielkie.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska związane są z możliwością wystąpienia awarii bądź wypadków z udziałem substancji niebezpiecznych. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska to:

- 1) bezpośrednie skażenie środowiska, związane z wylaniem substancji do gleby, wód powierzchniowych, infiltracji do wód podziemnych. Skażenie to ma zazwyczaj charakter lokalny. Skażenia wód powierzchniowych czy podziemnych może stwarzać zagrożenie dla większych obszarów środowiska oraz zdrowia i życia ludzi,
- 2) pośrednie skażenie środowiska, wywołane wybuchem lub pożarem substancji niebezpiecznej związane z katastrofą lub wypadkiem z udziałem pojazdu przewożącego substancje niebezpieczne powodujące wybuch lub pożar.

Ewentualne niebezpieczeństwo bezpośredniego skażenia środowiska (skażenie gleby, wód powierzchniowych lub podziemnych) substancjami niebezpiecznymi będzie miało zasięg lokalny lub obszarowy (skażenie wód podziemnych) oraz pośredni – wybuchy, pożary substancji niebezpiecznych.

6.15 ZAGROŻENIA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Obiekty oraz zespoły zabytkowe zagrożone są głównie dewastacją oraz prowadzeniem robót budowlanych bez nadzoru konserwatorskiego, co może prowadzić do bezpowrotnego utracenia ich wartości.

7 STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Analizując ustalenia planu ogólnego nie stwierdzono możliwości wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko, których źródło wyływałoby bezpośrednio z jego ustaleń. W związku z powyższym bezprzedmiotowym jest opisywanie stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.

Charakterystykę środowiska dla całego obszaru gminy zawarto w pkt 4 niniejszej prognozy.

8 PROPOZYCJE USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO UWZGLĘDNIAJĄCE CELE OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I ZDROWIA LUDZI

Przepisy Unii Europejskiej dotyczące ochrony środowiska są niezwykle rozbudowane i dotyczą praktycznie wszystkich dziedzin życia społeczno-gospodarczego. Aktualnie proces dostosowywania do prawa polskiego poprzez wprowadzenie ustaw i rozporządzeń jest na ukończeniu. Proces ten będzie jednak kontynuowany, ponieważ prawo unijne zmienia się i jest dostosowywane do bieżących uwarunkowań i potrzeb.

Zobowiązania w zakresie wdrażania Dyrektyw Unii Europejskiej wynikają z członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Polska wypełnia zobowiązania podjęte w czasie ubiegania się o członkostwo jak również realizuje zadania, nakładane obecnie na państwa Wspólnoty.

Ze względu na rozbudowany charakter nowych regulacji administracja samorządowa powinna podejmować szerokie i różnorodne działania mające na celu ich praktyczną realizację. Szczególną uwagę należy zwrócić na następujące dziedziny:

- udział społeczny i udzielanie informacji o stanie środowiska i jego ochronie;
- nowe przepisy dotyczące gospodarki wodno-ściekowej;
- gospodarkę odpadami.

Prawo Unii Europejskiej regulujące ochronę środowiska powstawało na przestrzeni ostatnich 30 lat. Obecnie liczy około 300 aktów prawnych, obejmujących dyrektywy, rozporządzenia, decyzje i zalecenia.

Ochrona środowiska w Polsce wynika bezpośrednio z Konstytucji RP, uchwał i rezolucji sejmowych, ustaw i rozporządzeń wykonawczych wydanych na podstawie ustaw.

Przepisy prawa stanowiące w celu ochrony środowiska, nawiązują do dokumentów określających zasady polityki państwa w dziedzinie przestrzennego zagospodarowania kraju oraz jego ekologii.

Fundamentalne znaczenie w tej kwestii mają:

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (uchwała Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r.),
- Polityka ekologiczna państwa 2030 (uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r.),
- Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z projektem planu działań na lata 2014-2020.

Nadrzędną zasadą przedstawioną w *Polityce ekologicznej państwa* jest zasada zrównoważonego rozwoju. Rozwój zrównoważony jest definiowany jako taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Rozwój zrównoważony oznacza więc taką filozofię rozwoju globalnego, regionalnego i lokalnego, która przeciwstawia się ekspansji opartej wyłącznie o wzrost gospodarczy.

Ustawy Prawo ochrony środowiska oraz *o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* określają zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju, a w szczególności określają zasady ustalania:

- warunków ochrony zasobów środowiska,
- warunków wprowadzania substancji lub energii do środowiska,
- kosztów korzystania ze środowiska,
- udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie,
- udział społeczeństwa w postępowaniu w sprawie ochrony środowiska,
- obowiązki organów administracji,
- odpowiedzialność i sankcje.

Ustawa o ochronie przyrody określa cele, zasady i formy ochrony przyrody ożywionej i nieożywionej oraz krajobrazu. Ma za zadanie zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a w szczególności:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody,
- kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

Na szczeblu samorządu gminnego istotnym dokumentem określającym cele i działania w dziedzinie ochrony środowiska jest gminny program ochrony środowiska.

9 OCENA ODPORNOŚCI NA DEGRADACJĘ I ZDOLNOŚCI DO REGENERACJI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO – JEGO ZASOBÓW, WYNIKAJĄCA Z REALIZACJI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

Obecna bioróżnorodność w znacznym stopniu ukształtowała się pod wpływem wielowiekowej działalności człowieka i utrzymywała się w wyniku prowadzenia tradycyjnej ekstensywnej gospodarki rolniczej. Niezwykle istotna dla bioróżnorodności jest mozaikowa struktura przestrzenna różnych typów roślinności (lasów, zarośli, łąk, pastwisk, torfowisk, szuwarów, muraw) oraz bogactwo zespołów roślinnych. Zbiorowiska nieleśne, które przeważnie mają półnaturalny charakter, powstały i utrzymują się w wyniku użytkowania gospodarczego.

Dla ochrony bioróżnorodności najistotniejszym zagadnieniem jest zachowanie możliwie największej liczby zbiorowisk roślinnych, zwłaszcza tych, które odznaczają się dużym bogactwem gatunkowym, są siedliskiem gatunków rzadkich, chronionych i zagrożonych. Wśród roślinności nieleśnej do takich zbiorowisk należą: murawy kserotermiczne, murawy piaszkowe, torfowiska, podmokłe łąki, łąki świeże, ziołorośla, niektóre zespoły szuwarowe, wodne i synantropijne. Drugim ważnym zagadnieniem dla zachowania bioróżnorodności jest utrzymanie mozaikowych układów przestrzennych zbiorowisk oraz drobno-powierzchniowej struktury pól uprawnych z licznymi miedzami, skarpami, zadrzewieniami i zakrzewieniami śródpolnymi.

Gmina Lubaczów należy do obszarów o dobrze zachowanej naturalnej strukturze przyrodniczej. Dominującą formą zagospodarowania stanowią lasy i tereny rolnicze rolnictwo oraz towarzysząca tej funkcji zabudowa mieszkalno-zagrodowa, usługowa i wytwórcza, częściowo o charakterze rozproszonym. Środowisko naturalne zostało częściowo przekształcone antropogenicznie, ulegając w związku z tym degradacji. Z drugiej jednak strony pozostałe, w większości półnaturalne struktury przyrodnicze, można ocenić jako obszary o względnie stabilnej równowadze biologicznej. Stwarza to szansę na dużą odporność na degradację.

Głównym zagrożeniem dla poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego jest przeznaczanie gruntów leśnych i rolnych na cele nieleśne i nierolnicze (szczególnie dużych, zwartych kompleksów), zwiększanie powierzchni terenów przeznaczonych pod zabudowę, zwłaszcza na obszarach przyleśnych, na terenach otwartych czy położonych w sąsiedztwie cieków wodnych. Niekorzystnie wpływa emisja zanieczyszczeń do powietrza powodująca głównie zakwaszenie gleb oraz uszkodzenie aparatu asymilacyjnego roślin, wycinka drzew, zanieczyszczanie wód.

Najmniejszą odporność na wszelkie przekształcenia środowiska przyrodniczego wykazuje flora i fauna związana z siedliskami wilgotnymi oraz ciekami wodnymi. Tutaj czynniki zanieczyszczające bardzo szybko wpływają na jakość wody i wszystkie związane z tym konsekwencje. Wody płynące mają zdolność do szybszej regeneracji pod warunkiem usunięcia źródła zanieczyszczenia.

Bardzo wrażliwe na negatywne przemiany są zbiorowiska siedlisk wilgotnych narażonych na bezpowrotne przekształcenie w siedliska świeże i suche w przypadku zmiany stosunków wodnych w glebie. Może to w końcowym efekcie doprowadzić do eliminacji najcenniejszych składników tych biocenoz. Najmniejszą odpornością na wszelkie przekształcenia środowiska przyrodniczego charakteryzują się płazy i gady związane z dolinami rzek i potoków.

Szczególnie cennymi strukturami przyrodniczymi są lasy, pełniące funkcje wodochronne, jak i stwarzające specyficzny mikroklimat dla bytowania zwierzyny, będąc jednocześnie siedliskiem dla znacznej grupy roślin o ściśle określonych wymaganiach siedliskowych.

Realizacja zabudowy mieszkalnej czy usługowej w bezpośrednim sąsiedztwie lasów powoduje zbyt dużą ingerencję w ekosystemach leśnych. Nadmierna penetracja lasu przez ludzi wywołuje liczne szkody polegające m.in. na płoszeniu zwierzyny, wydeptywaniu runa, uszkodzeniu korzeni drzew oraz siewek i sadzonek, zmienianiu lub zniekształcaniu procesu glebo-twórczego oraz zapoczątkowywaniu procesów erozyjnych. Każdy las położony w pobliżu zabudowań staje się obszarem zabaw, wybiegów, miejscem wyprowadzania psów lub innej zwierzyny domowej, a w szczególności wyrzucania odpadów. Powoduje to zaburzenie funkcjonowania swoistego ekosystemu, naturalnie wytworzonego na granicy las - pole, las - łąka czy las - woda, posiadającego szczególnie bogatą różnorodność biologiczną. Wszelkie ujemne oddziaływania antropopresji odbijają się na zdrowotności pojedynczych drzew i całych drzewostanów, zaostrzając podatność na typowe zachorowania, ponadto obniżają odporność na szkodliwe zmiany środowiska abiotycznego.

Na analizowanym terenie występują także cenne z punktu widzenia przyrodniczego fitocenozy - łąki wilgotne i świeże będące siedliskiem wielu rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt. Łąki te często wykorzystywane są jako łąki kośne. Jako zbiorowiska półnaturalne, o stosunkowo nietrwałym charakterze, podlegają one procesom sukcesji w kierunku zbiorowisk leśnych. Warunkiem ich utrzymania jest z jednej strony zachowanie aktualnych stosunków wodnych, a z drugiej utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania.

Wszystkie naruszone ekosystemy posiadają zdolność do regeneracji pod warunkiem zachowania podstawowych cech siedlisk.

Odporność na degradację i zdolność środowiska do regeneracji jest wysoka ze względu na bogate zasoby przyrodnicze i ich różnorodność – zarówno w samym obszarze planu ogólnego jak i w jego bezpośrednim i dalszym sąsiedztwie.

10 OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN W ŚRODOWISKU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

Prognozowanie zmian zachodzących w środowisku, czyli określenie kierunków i możliwej intensywności przekształceń i degradacji środowiska, które może powodować dotychczasowe zagospodarowanie i użytkowanie terenu, jest sprawą skomplikowaną, gdyż na przemiany wywołane antropopresją nakładają się przemiany środowiska wywołane naturalnymi trendami rozwoju przyrody.

Zmiany zachodzące w środowisku mają dwojaki charakter: naturalny i antropogeniczny. Zmiany naturalne zachodzą stosunkowo wolno (na przestrzeni kilkunastu, kilkudziesięciu lat) i w konsekwencji poprawiają walory środowiska. Zjawiska te mają charakter kompleksowy. Pozytywne zmiany elementów środowiska mogą być przyspieszone świadomą działalnością człowieka. Wówczas poprawa jednego elementu przyczynia się do pozytywnych zmian innych zachodzących procesów. Negatywne antropogeniczne zmiany w środowisku zachodzą znacznie szybciej i mają różne czasami trudne do przewidzenia skutki. Najczęściej zmiany w środowisku zachodzące na skutek działalności człowieka mają charakter negatywny i prowadzą do jego degradacji.

Obecny stan środowiska, należy uznać za rezultat wieloletnich zmian spowodowanych działalnością ludzką, jednak zmiany te nie były zbyt intensywne, jak to zazwyczaj ma miejsce na terenach przemysłowych lub miejskich. Analizując dotychczasowe zmiany zachodzące w środowisku można jednak wstępnie prognozować, iż występujące w przyszłości przekształcenia środowiska wywołane obecnym sposobem użytkowania i zagospodarowania terenu objętego planem będą miały ograniczoną intensywność i niewielki, lokalny zasięg.

Brak spójnych zasad dotyczących gabarytów i formy kształtowania nowej zabudowy, będzie prowadził do degradacji walorów krajobrazowych poprzez realizację szpecących obiektów

budowlanych niezgodnych z lokalnym budownictwem. Uchwalenie planu jest niezbędne w celu określenia jasnych zasad kształtowania ładu przestrzennego w gminie, regulacji możliwości inwestowania oraz wprowadzenia warunków służących ochronie poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego.

11 OCENA USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO Z PUNKTU WIDZENIA ZGODNOŚCI Z PRZEPISAMI PRAWA DOTYCZĄCYMI OCHRONY ŚRODOWISKA

Ustalenia planu ogólnego, przy zastosowaniu rozwiązań eliminujących lub minimalizujących negatywne oddziaływanie na środowisko, będą zgodne z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska.

12 PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZ SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Dla analizy skutków realizacji ustaleń aktów planowania przestrzennego, właściwe jest zastosowanie art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*.

Zgodnie z tym artykułem – w celu oceny aktualności planu ogólnego, wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje analizy zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy (co najmniej raz w czasie kadencji), ocenia postępy w opracowaniu planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy sporządzania planów miejscowych, w nawiązaniu do ustaleń planu ogólnego.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 Dyrektywy 2001/42/WE do monitorowania środowiskowych skutków realizacji planów, można wykorzystać, stosownie do potrzeb, istniejące systemy monitoringu w celu uniknięcia powielania monitoringu.

W przypadku opracowań planistycznych istnieje określona ustawowo procedura pozwalająca przeanalizować i ocenić skutki ich realizacji.

13 INFORMACJA O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Możliwość zaistnienia transgranicznego oddziaływania na środowisko nie dotyczy projektu analizowanego dokumentu. Obszar planu ogólnego przylega do granicy Państwa, jednak projektowane przeznaczenia terenów nie będą miały ponadmiejscowego zasięgu oddziaływania.

14 PODSUMOWANIE – STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Zgodnie z art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dla obszaru gminy, z wyłączeniem terenów zamkniętych innych niż ustalone przez ministra właściwego do spraw transportu, rada gminy uchwała plan ogólny gminy.

Przedmiotem prognozy oddziaływania na środowisko jest projekt planu ogólnego gminy Lubaczów.

W planie ogólnym określa się obligatoryjnie strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne. Fakultatywnie można określić obszary uzupełnienia zabudowy i obszary zabudowy śródmiejskiej.

Plan ogólny w zakresie stref planistycznych, gminnych standardów urbanistycznych i obszarów zabudowy śródmiejskiej uwzględnia się przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz stanowi podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Ponadto plan ogólny w zakresie obszarów uzupełnienia zabudowy stanowi podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy.

Plan ogólny jest aktem prawa miejscowego.

Plan opracowano w celu określenia polityki przestrzennej samorządu na obszarze gminy Lubaczów, z uwzględnieniem strategii rozwoju gminy, planu zagospodarowania przestrzennego województwa i polityki przestrzennej państwa na tym obszarze. Ważnym zadaniem planu ogólnego jest ustalenie ram przestrzennych dla zrównoważonego rozwoju gminy, określonych w oparciu o

analizę wszystkich uwarunkowań mających wpływ na sposób zagospodarowania przestrzennego gminy.

Celem prognozy oddziaływania na środowisko jest:

- analiza środowiska,
- określenie zagrożeń i potencjalnych konfliktów,
- prognoza zmian w środowisku mogących zajść podczas realizacji ustaleń Plan,
- sformułowanie alternatywnych rozwiązań ograniczających zagrożenie dla środowiska.

Obecne zagospodarowanie gminy może stwarzać niewielkie zagrożenie dla środowiska naturalnego. Z terenu gminy emituje się do środowiska odpady, ścieki i hałas w wyniku, czego zanieczyszczeniu ulegają powietrze atmosferyczne, wody powierzchniowe i gleby, przekształceniu ulegają powierzchnia terenu i naturalny krajobraz.

Utrwalenie funkcji zabudowy mieszkaniowej, usługowej, infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz wprowadzenie nowych funkcji mieszkaniowych, usługowych, usługowo-produkcyjnych w niewielkim stopniu wpłynie na pogorszenie stanu sanitarnego powietrza, wód podziemnych i powierzchniowych, jakości gleb czy klimatu akustycznego, w stosunku do stanu obecnego. Tereny zabudowane będą stanowiły niewielkie lokalne źródło zanieczyszczeń środowiska oraz zagrożeń dla życia i zdrowia ludzi – obniżenie standardów sanitarnych, głównie w zakresie emisji zanieczyszczeń, uciążliwych zapachów oraz rozprzestrzeniania się hałasów.

Zmiana funkcji terenu otwartego i jego trwałe zainwestowanie spowoduje przekształcenia powierzchni ziemi, zmieni stosunki wodne (przy uszczelnieniu podłoża zmniejszona zostanie zdolność do gromadzenia zasobów wodnych i przetrzymywania ich przez dłuższy czas).

Przestrzeganie ustaleń planu ogólnego, indywidualnych rozwiązań projektowych dla poszczególnych inwestycji, a przede wszystkim zasad ochrony środowiska to warunki konieczne by wyeliminować lub ograniczyć lokalne ujemne zmiany w środowisku naturalnym.

Na podstawie analizy ustaleń zawartych w projekcie planu ogólnego nie stwierdzono możliwości wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko, których źródło wpływałoby bezpośrednio z jego ustaleń.

ŹRÓDŁA INFORMACJI

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubaczów;
- obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego - Perspektywa 2030;
- Audyt Krajobrazowy Województwa Podkarpackiego;
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 6 lutego 2020 roku w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Kamienne”;
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 31 października 2016 roku w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łukawiec PLH180024;
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Horyniec PLH180017;
- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla planu ogólnego gminy Lubaczów, LOCUS Sp. z o.o., grudzień 2024;
- Strategia Rozwoju Gminy Lubaczów na lata 2025–2032;
- Strategia Rozwoju Ponadlokalnego „Zielone Zagłębie” na lata 2024-2030;
- Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Lubaczów;
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lubaczów na lata 2020-2023 z perspektywa do roku 2027;
- Raport o stanie Gminy Lubaczów za 2024 r.;
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lubaczowskiego na lata 2019-2022 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2026;
- Stan środowiska w województwie podkarpackim. Raport 2020 roku, WIOŚ Rzeszów, 2020;
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim. Raport za rok 2020, WIOŚ Rzeszów, kwiecień 2021;
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 16 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Sieniawskie PLH180054;
- Mapa sozologiczna w skali 1:50 000 z komentarzem Głównego Geodety Kraju, 2001;
- Mapa geologiczno-gospodarcza Polski w skali 1:50 000, J. Boratyn, PIG Kraków, 1997;
- Szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50 000, J. Buraczyński, T. Brzezińska-Wójcik, J. Superson, PIG Warszawa 1997;
- Mapa hydrogeologiczna Polski w skali 1:50 000, B. Witkowska, PIG Warszawa 1996;
- *Geografia regionalna Polski*, J. Kondracki, Warszawa 1998;
- *Klimat Polski*, A. Woś, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999;
- *Wprowadzenie do fizjografii osadnictwa*, R. Racinowski, PWN, Warszawa 1987;
- *Fizjografia urbanistyczna*, A. Szponar, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003;
- *Kształtowanie krajobrazu, a ochrona przyrody*, pod red. K. Buchwalda i W. Engelhardtta, PWRiL, Warszawa 1975;
- <https://geoportal.gov.pl/imap>
- <https://epsh.pgi.gov.pl>
- <https://geoserwis.gdos.gov.pl>
- <https://midas-app.pgi.gov.pl>
- <https://geoportal.podkarpackie.pl/podkarpackie/audyt-krajobrazowy-województwa-podkarpackiego>
- <http://karty.apgw.gov.pl>
- <https://wody.isok.gov.pl>

ZAŁĄCZNIKI


Mapa prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu planu ogólnego gminy Lubaczów
w skali 1:10 000

OŚWIADCZENIE

W oparciu o art. 74a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, jako autor dokumentu pn. „*Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu planu ogólnego gminy Lubaczów*” oświadczam, że ukończyłem – w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym i nauce – jednolite studia magisterskie, i posiadam co najmniej 3-letnie doświadczenie w pracach w zespołach autorów przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognozy oddziaływania na środowisko oraz byłem co najmniej pięciokrotnie członkiem zespołów autorów przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognozy oddziaływania na środowisko.

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Lubaczów, maj 2026 r.



mgr inż. arch. *Bartłomiej Stawarz*